Lastensuojelun perhehoidon toimintaohje 2026

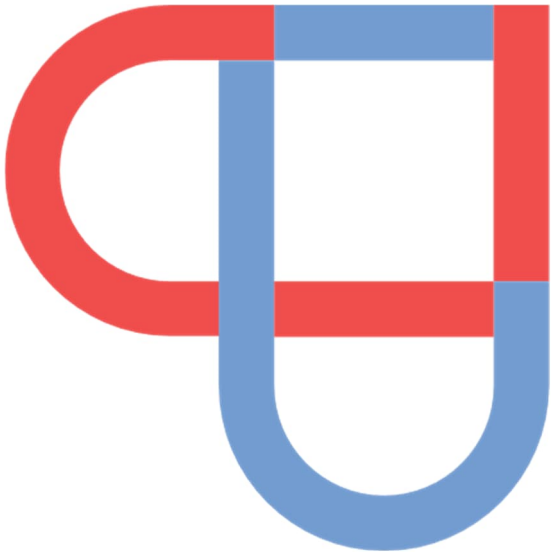

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Sisällys

Sisällys

Sisällys 2

1 Johdanto 8

1.1 Perhehoidon palvelulupaus 8

1.2 Perhehoidon keskeiset käsitteet 8

2 Perhehoito 10

2.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite 10

2.2 Perhehoidon järjestäminen 11

3 Perhehoitajan ja perhekodin/perhehoitajan kodin hyväksyminen 11

3.1 Perhehoitaja 11

3.2 Perhekoti/perhehoitajan koti 13

3.3 Perhehoitajan kodissa hoidettavien sijoitettujen lasten määrä 14

4 Toimeksiantosopimus 15

4.1 Perhehoitajaa sijaistavan toimeksiantosopimus 16

4.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen 17

5 Perhehoitajan eläketurva 17

6 Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset 18

7 Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat 18

7.1 Perhehoidossa olevan henkilön asema ja oikeudet 18

7.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma / asiakassuunnitelma 19

7.3 Lääkehoito perhehoidossa 19

7.4 Perhehoidossa olevan henkilön kuolema perhekodissa/perhehoitajan kodissa 19

7.5 Lastensuojelun perhehoitoon sijoitetun lapsen kotikunta 20

7.6 Lastensuojelun perhehoidossa olevan lapsen valitus- ja vaikutusmahdollisuudet 20

8 Perhehoitajan oikeudet ja velvollisuudet 20

8.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys 20

8.2 Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus 20
8.3 Perhehoitajan ilmoittamisvelvollisuus 21
8.4 Lastensuojelun perhehoitajan erityiset velvollisuudet 21
9 Hyvinvointialueen oikeudet ja velvollisuudet 22
10 Perhehoidon valvonta 22
10.1. Perhehoidon valvonnan yleiset ohjeet 22
10.2 Lastensuojelun perhehoidon valvonnan erityispiirteet 23
11 Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoito 24
11.1 Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävät perhehoidossa 24
11.2 Perhehoidon sosiaalityöntekijän tehtävät 25
11.3 Perhehoitajan vastuutyöntekijä 25
11.4 Perhekuntoutusohjaaja 25
11.5 Perheterapeutti 26
12 Lapsen sijoittaminen lastensuojelun perhehoitoon 26
12.1 Lapsen sijoittaminen toistaiseksi voimassa olevaan perhehoitoon 26
12.2 Tutustumisjakso toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 27
12.3 Lapsen sijoittaminen lyhytaikaiseen perhehoitoon 28
12.3.1 Päivystysperhe 28
12.3.2 Lapsikohtainen toimeksiantosopimus -perhe 29
12.3.3 Läheisverkosto-/sukulaisperheeseen sijoittaminen päivystyksellisesti 29
12.3.4 Aloitusneuvottelu ja tutustumiskäynti lyhytaikaisessa perhehoidossa 29
12.4 Perhehoidon asiakasmaksut 30
13 Sijoitetun lapsen asioista päättäminen 30
13.2 Avohuollon sijoitus 30
13.3 Kiireellinen sijoitus ja huostaanotetun lapsen sijoitus 31
13.3.2 Lapsen huoltajan päätettävissä olevat asiat 31
13.4 Perhehoitajan oikeus tehdä lasta koskevia päätöksiä 31

13.5 Tiedoksianto sijoitetusta lapsesta perhehoitoperheelle ... 32
13.6 Lastensuojelun perhehoitajan oikeus tulla kuulluksi lasta koskevassa asiassa ... 32
13.7 Lastensuojelun perhehoitajan velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus ... 33
13.8 Matkustaminen sijoitetun lapsen kanssa ... 33
13.9 Sijoitetun lapsen esiintyminen tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa ... 34
13.10 Päivähoidon, koulun tai muun toimijan lapseen liittyvät luvanannot ... 34
14 Lastensuojelun perhehoitajien valmennus ja kartoitus ... 34
14.1 Valmennus ... 34
14.2 Kartoitustyöskentely ... 35
15 Lastensuojelun perhehoitajien yhteistyö ja tuki ... 35
15.1 Yhteistyö perhehoitajan ja perhehoitoa järjestävän tahon välillä ... 35
15.2 Perhehoitajan tuki ... 35
16 Lastensuojelun perhehoitajien täydennyskoulutus, työnohjaus ja vertaistuki ... 37
16.1 Täydennyskoulutus ... 37
16.2 Työnohjaus ... 37
16.3 Vertaisuuteen perustuva perhehoidon tuki ... 37
17 Perhehoitajan vapaat ja sairastuminen ... 38
17.1 Vapaat toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa ja jälkihuollossa ... 38
17.2 Perhehoitajan vapaat lyhytaikaisessa perhehoidossa ... 39
17.2.1 Lyhytaikaisten päivystysperhehoitajien vapaan käyttö ... 39
17.2.2 Ei päivystys perheiden ja läheisverkostoperhehoitajien vapaan käyttö ... 39
17.3 Maksut perhehoitajan vapaan ajalta ... 39
17.4 Perhehoitajan tilapäishoitaja ... 39
17.6 Perhehoitajan sairastuminen ... 40
18 Vakuutukset ... 41
18.1 Perhehoitajan vakuutukset ja sattuneiden vahinkojen korvaaminen ... 41
18.2 Sijoitetun lapsen vakuutukset ja sattuneiden vahinkojen korvaaminen ... 41
19 Havainnot ja kirjaaminen lastensuojelun perhehoidossa ... 42

19.1 Toistaiseksi voimassa oleva perhehoito 42
19.2 Lyhytaikainen perhehoito 42
20 Perhehoidon hoitopalkkiot 43
20.1 Hoitopalkkion määräytyminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 44
20.1.1 Kotona olevan hoitopalkkio 44
20.1.2 Osa-aikatyötä tekevän hoitopalkkio 44
20.1.3 Erityisen tuen perhehoitajan hoitopalkkio 44
20.2 Hoitopalkkion määräytyminen lyhytaikaisessa perhehoidossa 45
20.3 Hoitopalkkion määräytyminen jälkihuollossa olevien nuorten perhehoitajilla 45
20.4 Hoitopalkkion korotus 46
20.4.1 Alempi hoitopalkkion korotus 46
20.4.2 Ylempi hoitopalkkion korotus 46
20.4.3 Lapsen vaikeahoitoisuuden arviointi 46
21 Sijoitetun lapsen kustannusten korvaaminen 47
21.1 Kustannusten korvaamisen yleiset käytännöt 47
21.2 Kustannusten korvaus toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 47
21.3 Kustannusten korvaus lyhytaikaisessa perhehoidossa 48
22 Hoitopalkkion ja kustannusten korvauksen muutokset 49
22.1 Hoitopalkkion muutoksista ilmoittaminen 49
22.2 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon keskeytymisen ajalta 49
22.3 Keskeytys perhehoitajasta riippumattomasta syystä 50
22.4 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon päättyessä 50
22.5 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon toimeksiantosopimuksen purkamistilanteissa 50
23 Käynnistämiskorvaus 50
23.1 Käynnistämiskorvaus toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 50
24 Lapsen muiden kulujen korvaaminen 52
24.1 Opiskelu 52

24.2 Lapsen loman tukeminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 52
24.3 Terveydenhuollon ja sairaanhoidon kulut 52
24.4 Päivähoito- ja iltapäiväkerhomaksut 53
24.5 Rippikoulu ja Prometheus-leiri 54
24.6 Matkapuhelimen hankinta ja paikannus 54
24.7 Vaatteet ja kengät toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 54
24.8 Vaatteet ja kengät lyhytaikaisessa perhehoidossa 54
24.9 Harrastusten tukeminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 55
25 Matkakulut 55
25.1 Matkakulut toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa 55
25.2 Matkakulut lyhytaikaisessa perhehoidossa 56
26 Perhehoidossa olevan lapsen yksityis- ja käyttövarat 57
26.1 Lapsen viikko-/kuukausiraha 57
26.2 Lapsen itsenäistymisvarat 57
26.3 Lapsen tilin avaus 57
27 Kelan etuudet 58
28 Perhehoidon maksatus 59
28.1 Yleiset käytännöt 59
28.2 Perhehoitajan verotus 60
29 Lähteet 61
hoitosuunnitelma 2023–2025 63
Lääkehoito lastensuojelun perhehoidossa 63
Lääkehoidon turvallisuuden varmistaminen lastensuojelun perhehoidossa 64
Perhehoitajan perehdytys lääkehoitoon ja lääkehoidon toteutus 64
Lääkelista ja lääkkeiden hankkiminen 65
Lääkkeiden säilyttäminen 66
Ensiapulääkkeet ja tarvittaessa annosteltavat lääkkeet 66
Lääkehoidon erityisohjeet lyhytaikaisessa perhehoidossa 66

Toiminta lääkevirheen yhteydessä ja vaaratilanteista ilmoittaminen 66

Liite 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset 1.1.2026 lukien 68

1 Johdanto

Tässä toimintaohjeessa kuvataan, kuinka Päijät-Hämeen hyvinvointialueella toteutetaan toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa. Toimintaohjeen tavoitteena on yhtenäistää perhehoidon toteuttamistapa hyvinvointialueella. Perhehoidon toimintaohje ohjaa perhehoitoa järjestävää hyvinvointialuetta, perhehoidossa olevaa henkilöä ja perhehoitajaa. Toimintaohje turvaa asiakaslähtöisen perhehoidon laadun edellytykset ja perustan sekä kaikkien osapuolien oikeudet ja velvollisuudet.

Toimintaohjeessa kuvataan perhehoidon keskeiset käsitteet, perhehoidon toteuttaminen, perhehoidon palkkiot, asiakasmaksut, perhehoitajan asema, tuen muodot sekä niiden toteuttaminen. Tässä ikäihmisten, vammaisten ja lastensuojelun perhehoidon yhteisessä toimintaohjeessa kuvataan näiden toimialojen kaikille yhteisiä perhehoidon käytäntöjä. Kullakin toimialalla on lisäksi omat toimintaohjeet, joissa on kuvattuna tarkemmin, esimerkiksi toimialakohtaiset palkkiot ja perhehoitajien tukemisen käytännöt.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue hyväksyy toimintaohjeen kunnan hallintosäännön mukaisessa toimielimessä. Toimintaohjetta päivitetään perhehoidon vastaavien toimesta vuosittain huomioiden muun muassa indeksikorotukset perhehoidon palkkioihin, kulukorvauksiin ja asiakasmaksuihin.

1.1 Perhehoidon palvelulupaus

Perhehoito voi olla joko lyhytaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa perustuen yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan/asiakassuunnitelmaan. Perhehoitoa voidaan toteuttaa myös osavuorokautisena, joko päivä- tai yöaikaisena. Perhehoito tapahtuu perhehoitajan tai asiakkaan yksityiskodissa.

Toimintaohje ja säännöllinen palautteiden kerääminen sekä yhteistyö perhehoidosta vastaavien ja perhehoitajan, asiakkaiden ja heidän omaisten sekä muiden perhehoidon yhteistyötahojen välillä turvaa asiakaslähtöisen perhehoidon laadun edellytykset ja perustan.

1.2 Perhehoidon keskeiset käsitteet

Perhehoito on sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan on huolehdittava sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaan. Perhehoidon tavoite ja toteutustavat on määritelty perhehoitolaissa. Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona.

Perhehoitaja on henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa ja on suorittanut hyväksytysti

tehtävän edellyttämän ennakkovalmennuksen. Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitoa omassa yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoitaja ei ole työsuhteessa Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen eikä ole yksityinen palveluntuottaja.

Perhekoti/perhehoitajan koti on yksityiskoti, joka on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan, rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Sopivuutta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota perhekodin/perhehoitajan kodin ihmissuhteisiin ja perhehoitajan mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja vastata henkilön tarpeisiin sekä siihen, hyväksyvätkö muut perhekodin/perhehoitajan kodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan henkilön.

Toistaiseksi voimassa oleva perhehoito tarkoittaa sitä, että henkilölle on myönnetty perhehoito tai hänet on sijoitettu perhehoitoon toistaiseksi ja hän muuttaa perhekotiin/perhehoitajan kotiin asumaan.

Lyhytaikainen perhehoito voi tarkoittaa ikäihmisten ja vammaisten kohdalla joko säännöllistä jaksohoitoa tai yksittäistä, määräaikaista hoitojaksoa esim. toipilasaikana sairaalahoidon jälkeen ennen kotiutumista omaan kotiin. Lyhytaikainen perhehoito sopii myös ikäihmisten tai vammaisten omaishoitajan vapaapäivien sijaishoidoksi. Lastensuojelun lyhytaikainen perhehoito pitää sisällään ympärivuorokautisen päivystysperhetoiminnan ja suunnitelmalliset avohuollon sijoitukset perheisiin.

Osavuorokautinen perhehoito on suunnattu ikääntyneiden ja vammaispalveluiden asiakkaille ja se voi olla joko päivä- tai yöhoitoa. Osavuorokautinen perhehoito voi olla kertaluonteista tai säännöllisesti toistuvaa ja myös sen avulla voidaan mahdollistaa omaishoitajien lakisääteisiä vapaapäiviä. Lastensuojelun perhehoidossa perhehoitajan lakisääteisen vapaan ajan sijoitettuja lapsia hoitaa tilapäishoitaja. Tilapäishoito toteutuu joko perhehoitajan tai tilapäishoitoperheen kotona.

Perhehoito hoidettavan kotona määritellään kestonsa perusteella lyhytaikaiseksi tai osavuorokautiseksi perhehoidoksi. Kotona tapahtuvaa perhehoitoa voidaan järjestää mm. ikäihmisten ja vammaisten omaishoitajan tai perhehoitajan vapaan järjestämiseksi silloin, kun hoidettavan ei ole tarkoituksenmukaista siirtyä sijaishoidon ajaksi pois omasta kodistaan. Lastensuojelun perhehoidossa ei ole tarjolla osavuorokautista perhehoitoa hoidettavan kotona.

Toimeksiantosopimus on perhehoitajan ja sijoittavan kunnan/hyvinvointialueen välinen sopimus, jossa tulee sopia perhehoidon palkkiosta, kulukorvauksesta, käynnistämiskorvauksesta, asiakkaan käyttövaroista, perhehoidon kestosta, perhehoitajan vapaasta, perhehoitajan hyvinvointi- ja

terveystarkastuksesta, perhehoitajan valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta, toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta sekä kunnan ja perhehoitajan välisestä yhteistyöstä.

Sijoittavan hyvinvointialueen tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu lainmukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Perhekodin/perhehoitajan kodin tulee olla sijoitettavan henkilön edun mukainen ja sopiva asumisyhteisö hänelle sekä perhekodin/perhehoitajan kodin muille asukkaille. Perhehoitajan tukeminen on myös hyvinvointialueen velvollisuus.

Hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää ne palvelut ja tukitoimet, mitkä perhehoitoon sijoitettu henkilö tarvitsee.

Perhehoitajan sijaistaminen on lyhytaikaista perhehoitoa, jossa kiertävä ikäihmisten ja vammaisten perhehoitaja (sijaishoitaja) menee perhehoitajan kotiin hänen vapaapäiviensä ajaksi ja vastaa hoidettavien hoivasta ja huolenpidosta. Lastensuojelussa perhehoitajaa sijaistaa tilapäishoitaja joko perhehoitajan kotona tai tilapäishoitajan omassa kodissa.

Perhehoidon ja omaishoidon ero on siinä, että omaishoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona ennakkovalmennuksen suorittaneen perhehoitajan toimesta.

Tässä toimintaohjeessa käsitteellä **lapsi** tarkoitetaan kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia. Käsitteellä **nuori** tarkoitetaan 18 vuotta täyttäneitä täysi-ikäisiä nuoria.

2 Perhehoito

2.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite

Perhehoito on inhimillisen, kotoisan ja turvallisen arjen mahdollistava hoivan ja huolenpidon sekä tuen ja ohjauksen muoto. Sen perustana ovat yhteisöllisyys ja perheen arkeen osallistuminen perhehoidossa olevan henkilön tarpeet huomioiden.

Perhehoidossa kunnioitetaan henkilön itsemääräämisoikeutta, otetaan huomioon yksilölliset tarpeet ja toiveet sekä turvallisuus. Perhehoidon vahvuuksia ovat jatkuvuus, koti asumisen ja hoivan ympäristönä sekä pysyvät ihmissuhteet. Perheen arkeen osallistuminen ja perhehoitajan läsnäolo tukevat henkilön kasvua ja kehitystä, toimintakykyä ja kuntoutumista sekä ylläpitävät hyvää elämänlaatua.

Perhehoidossa asuvalla on tasavertainen asema suhteessa muihin perheessä asuviin henkilöihin.

Perhehoito on sopiva hoivan ja huolenpidon sekä tuen ja ohjauksen muoto, esimerkiksi silloin, kun perhehoidolla pystytään vastaamaan asiakkaan tarpeisiin ja hoidettava sopeutuu asumaan perheessä. Perhehoito on lastensuojelulain mukainen ensisijainen sijoitusmuoto suhteessa laitoshoitoon. Ikääntyneillä ja vammaisilla se on yksi vaihtoehto palvelutarjonnassa. Perhehoidon myöntämisessä lähtökohtina ovat henkilön ja hänen perheensä elämäntilanne sekä tuen, ohjauksen, hoivan ja huolenpidon tarve. Perhehoitoon sijoittamisessa otetaan huomioon perhehoitoon sijoitettavan henkilön toiveet, hänen läheistensä mielipide sekä perhehoitajan arvio omista valmiuksistaan suhteessa henkilön tarpeisiin.

2.2 Perhehoidon järjestäminen

Hyvinvointialue vastaa perhehoidon järjestämisestä. Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa hyvinvointialue hyväksyy perhehoitajan ja perhekodin/perhehoitajan kodin soveltuvuuden perhehoitotehtävään ja valvoo perhehoitoa. Hyvinvointialue tekee hallinnollisen päätöksen perhehoidosta. Perhehoitaja ja hyvinvointialue solmivat keskenään toimeksiantosopimuksen, jossa sovitaan muun muassa hoitopalkkioista, kulukorvauksista sekä perhehoitajan muusta tuesta. Perhehoidon vastaavien työntekijöiden ja perhehoitajan välinen yhteydenpito on molemminpuoliseen luottamukseen perustuvan yhteistyön lähtökohta. Perhehoito perustuu aina asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa kuulemiseen ja yhteistyössä laadittuun asiakassuunnitelmaan (hoito- ja palvelusuunnitelmaan).

3 Perhehoitajan ja perhekodin/perhehoitajan kodin hyväksyminen

3.1 Perhehoitaja

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hyvinvointialueen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitoa omassa yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoitaja ei ole työsuhteessa hyvinvointialueeseen eikä ole yksityinen palveluntuottaja.

Perhehoitajuudesta kiinnostuneelle henkilölle on annettava riittävästi tietoa ja tukea ennen perhehoitajaksi ryhtymistä. Perhehoitajuus on koko perheen asia ja se vaatii kaikkien perheenjäsenten hyväksymisen ja sitoutumisen tehtävään. Hyvinvointialue hyväksyy henkilön soveltuvuuden perhehoitajaksi. Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden perhehoitajien valmennuksessa käytetään Perhehoitoliiton valmennusohjelmaa. Lastensuojelun perhehoitajien

valmennuksessa käytetään Pesäpuu ry:n PRIDE-valmennusta[1]. Lastensuojelun lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajat käyvät PRIDE-valmennuksen lisäksi lyhytaikaisena perhehoitajana toimimiseen valmentavan täydennyskoulutuksen. PRIDE-valmennuksen jälkeen valmennettu perhe sitoutuu kahdeksi vuodeksi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen käyttöön.

Perhehoitajan ennakkovalmennuksen tavoitteena on:

- taata jokaiselle asiakkaalle tasavertainen mahdollisuus päästä hyvin perhehoitajuuteen perehtyneeseen ja sitoutuneeseen perheeseen
- antaa perhehoitajuutta harkitseville mahdollisuus saada ennalta riittävästi tietoa tehtävästä, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä
- taata perhehoidossa oleville henkilöille hyvä hoiva ja huolenpito niin, että perhehoitajalla on riittävästi tietoja ja taitoja vastata yksilöllisiin tarpeisiin ja tehdä yhteistyötä asiakasta koskevissa asioissa perhehoidossa olevan henkilön läheisten, hyvinvointialueen ja muiden tahojen kanssa.

Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet:

- pitää huolta perhehoidossa olevan henkilön hyvinvoinnista (hoiva, huolenpito ja kasvatus)
- auttaa ja tukea perhehoidossa olevan henkilön omien voimavarojensa hyödyntämisessä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.
- mahdollistaa ja tukea perhehoidossa olevan henkilön ja hänen läheistensä yhteydenpitoa
- tehdä yhteistyötä perhehoidossa olevan henkilön asioissa
- sitoutua perhehoitajan tehtävään

Ehdottomat esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle:

- perheessä käytetään fyysisiä rajoitusmenetelmiä, jotka eivät ole asukkaan edun mukaisia
- rikosrekisterimerkintä liittyen lapsiin kohdistuviin tai pahoinpitelyrikoksiin
- aktiivinen/pitkäaikainen lastensuojelun asiakkuus perheessä
- fyysinen pitkäaikaissairaus, jonka ennustetaan aiheuttavan toimintakyvyn laskua

[1] PRIDE-valmennuksen nimi tulee englanninkielisistä sanoista P = Parents´= vanhempien, R = Resources for = voimavara johonkin eli, I = Information = tietoon, D = Development = kehittymiseen, E = Education = oppimiseen.

- päihde- tai mielenterveysongelma perheessä
- taloudelliset vaikeudet perheessä
- joku perheenjäsenistä vastustaa perhehoitoperheeksi ryhtymistä
- perheen elämään ja arkeen erittäin voimakkaasti vaikuttava elämänkatsomus
- hylkäävä arvio ennakkovalmennuksesta

Perhehoitajan täytettyä 68 vuotta, perhehoidon jatkamisen edellytyksiä arvioidaan vuosittain.

Alle 18-vuotiaita hoitavan perhehoitajan on toimitettava rikostaustaote ennen toimeksiantosuhteen allekirjoittamista. Rikostaustaotteella tarkoitetaan rikosrekisteriotetta, joka on tarkoitettu esitettäväksi työnantajalle, viranomaiselle, oppilaitokselle tai vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle Suomessa, kun henkilö ryhtyy toimimaan alaikäisten kanssa.

3.2 Perhekoti/perhehoitajan koti

Perhekoti/perhehoitajan koti on Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymä yksityiskoti, jossa annetaan perhehoitoa. Perheen jäsenten tulee hyväksyä ja olla yksimielisiä perhehoitotoiminnasta. Sopivuutta arvioitaessa huomioidaan myös perheen ihmissuhteet ja kodin ilmapiiri. Perhekodissa/perhehoitajan kodissa tulee mahdollisimman hyvin huomioida esteettömyys ja turvallisuus. Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa olevalle tulee pääsääntöisesti olla oma huone, tai mahdollisuus yksityisyyteen tulee turvata muulla tavoin. Kodin hyväksymisessä perhekodiksi/perhehoitajan kodiksi arvioidaan seuraavia asioita:

Perhekodin/perhehoitajan kodin tulee olla:

- rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan siellä annettavalle perhehoidolle sopiva, tarkoituksenmukainen ja kodikas
- ilmapiiriltään myönteinen
- sijainniltaan toimiva perhehoidossa olevien henkilöiden tarvitsemien muiden palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta
- turvallinen:
    - perhekodin/perhehoitajan kodin ympäristö on perhehoidossa olevalle henkilölle sopiva, perhekotiin/perhehoitajan kotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää apuvälineitä, esteetön ympäristö tai erityisvarustus

- perhekodin/perhehoitajan kodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti/perhehoitajan koti on yksityiskoti.

Perhehoitoon tulevalla henkilöllä tulee olla:

- mahdollisuus sekä yhteisöllisyyteen että yksityisyyteen
- halutessaan mahdollisuus osallistua oman huoneensa kalustamiseen ja sisustamiseen sekä mahdollisuus käyttää kodin yhteisiä tiloja
- tasa-arvoinen asema muiden perhekodin/perhehoitajan kodin jäsenten kanssa.

Perhekodit/perhehoitajan koti kuuluvat paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin ja rakennuksen omistajan ja haltijan on itse huolehdittava tilojensa turvallisuudesta. Perhekodin/perhehoitajan kodin turvallisuuden ja paloturvallisuuden varmistamisessa voidaan tehdä yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa jo kotia hyväksyttäessä perhekodiksi/perhehoitohoitajan kodiksi. Pelastuslaissa (2011) ja Sisäasiainministeriön asetuksessa palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta (2009) säädetään muun muassa palovaroittimien määrästä ja sijoittamisesta, alkusammutuskaluston sijoittamisesta ja tehosta sekä poistumisturvallisuudesta. Pelastusviranomaiset voivat asettaa perhekodille/perhehoitajien kodeille erityisiä turvallisuusvaatimuksia pelastuslain perusteella.

3.3 Perhehoitajan kodissa hoidettavien sijoitettujen lasten määrä

Sijoittava hyvinvointialue arvioi aina sijoitettavien henkilöiden määrän huomioiden perhehoitajan valmiudet ja mahdollisuudet vastata asiakkaan tarpeisiin. Lisäksi huomioon otetaan perhehoidossa olevien henkilöiden keskinäinen kanssakäyminen, heidän tarvitsemansa hoivan, huolenpidon, tuen ja ohjauksen määrä sekä perhekodin/perhehoitajan kodin tilat ja varusteet. Mikäli perhehoidon toiminnan luonne on perhehoitajan kodissa tapahtuvaa osavuorokautista päiväaikaista perhehoitoa, perhehoidettavien määrä voi harkituissa tapauksissa olla enemmän kuin perhehoitolaissa asetettu enimmäismäärä.

Perhehoidossa saadaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa ja huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Esimerkiksi, jos perheessä on kaksi omaa alle kouluikäistä lasta, voi perheeseen sijoittaa kaksi lasta. Kuitenkin, jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi perheessä olla samanaikaisesti hoidettavana useampi lapsi. Perhehoidossa saadaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta henkilöä, jos perhehoidossa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa

henkilöä, joista ainakin toisella on 6§:n 1 momentissa ja toisella 3 momentissa säädetty kelpoisuus. (perhehoitolaki 263/2015, 7§). Vaikka perhehoitolaki antaa mahdollisuuden kuuden lapsen hoitamiseen samanaikaisesti perhehoidossa, on Päijät-Hämeessä linjattu, että perhehoidossa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään neljää sijoitettua lasta/nuorta hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Myös jälkihuollon sijoituksessa perhehoidossa olevat täysi-ikäiset nuoret luetaan mukaan erityistä hoitoa ja huolenpitoa vaativiksi henkilöiksi, joten jälkihuoltonuori vie yhden paikan perhehoitoperheestä.

Lisäksi erityisestä syystä voidaan säädetyistä samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Esimerkiksi jos perhehoidossa hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä. Tämä on kuitenkin suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavan tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen. (Perhehoitolaki 263/2015)

Perheen mahdollisuudesta ryhtyä uuden lapsen perhehoitoperheeksi tehdään aina yhteinen arvio. Mikäli perhehoitoperhe haluaa tarjota kodin uudelle lapselle, käydään asiasta etukäteen keskustelua jo perheeseen sijoitetun lapsen/lasten sosiaalityöntekijän/-työntekijöiden sekä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

4 Toimeksiantosopimus

Perhehoitajan ja hyvinvointialueen välisessä toimeksiantosopimuksessa tulee Perhehoitolain 10 § mukaan sopia:

1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;
3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
4) hoidon arvioidusta kestosta;
5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;

6) hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä;
7) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;
8) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
9) tarvittaessa muista perhekotia/perhehoitajan kotia ja perhehoitoa koskevista seikoista yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken.

Toimeksiantosopimuksessa perhehoitaja ja hyvinvointialue sopivat perhehoitosuhteeseen liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitettavan henkilön osalta erikseen ja aina ennen perhehoitoon tulevan henkilön muuttoa perheeseen tai perhehoitojaksojen aloittamista. Toimeksiantosopimus tehdään yhteisessä sopimusneuvottelussa ja sen allekirjoittavat perhehoitaja ja hyvinvointialueen edustaja. Sen allekirjoittavat molemmat sijoittajan hyväksymät perheenjäsenet, kun he molemmat vastaavat perhehoidossa olevien henkilöiden hoivasta ja huolenpidosta. Toimeksiantosopimus tarkistetaan perhehoitotilanteen muuttuessa ja siinä viitataan päivämäärällä vahvistettuun toimintaohjeeseen, joka on sopimuksen liitteenä.

Lastensuojelun perhehoidossa toimeksiantosopimuksen tulee vastata lapsen tarpeisiin asiakassuunnitelman määrittelemällä tavalla, mutta toimeksiantosopimukseen ei liitetä lapsen asiakassuunnitelmaa. Lastensuojelulain 30 § mukaan lapsen asiakassuunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kerran vuodessa.

4.1 Perhehoitajaa sijaistavan toimeksiantosopimus

Perhehoitolain 14 § mukaan perhehoitajaa sijaistavan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

1) sijaiselle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta;
2) tarvittaessa sijaiselle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta;
4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista;
5) tarvittaessa sijaisen vapaapäivien korvauksesta.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden perhehoitajaa sijaistavat ovat käyneet hyvinvointialueen järjestämän joko perhehoitajille tai kiertäville perhehoitajille tarkoitetun ennakkovalmennuksen.

Lastensuojelun perhehoidossa tilapäishoitajat valmennetaan perhekohtaisesti tehtävään tekemällä tilapäishoitajan luokse kotikäynti, jossa tarkastetaan tilat, tutustutaan tilapäishoitajaan ja hänen perheeseensä sekä annetaan tietoa tilapäishoitajana toimimisesta. Hyvinvointialueen perhehoidon vastaavan on varmistettava sijaishoitajan kelpoisuus tehtävän hoitamiseen yhteisessä tapaamisessa. Sijaishoitajalle toimitetaan hyvän perhehoidon varmistamiseksi tarvittavat perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat tiedot. Perhehoitolain säädökset huomioidaan myös sijaishoidon aikana.

4.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Jos pitkäaikainen, perhehoitajan kotona annettava ympärivuorokautinen tai osavuorokautinen perhehoito päättyy ennakoimattomasti perhehoitajasta riippumattomasta syystä, on perhehoitajalla oikeus saada irtisanomisajalta maksettavan palkkion lisäksi yhden kuukauden hoitopalkkion määrää vastaava korvaus. Toimeksiantosopimus irtisanotaan kirjallisesti. Ensisijaisesti perhehoitoa jatketaan perhekodissa/perhehoitajan kodissa vielä irtisanomisajan. Mikäli perhehoito kuitenkin päättyy irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan jäljelle jäävältä irtisanomisajalta hoitopalkkio toimeksiantosopimuksessa sovitulla tavalla. Mikäli toimeksiantosopimus puretaan, hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen päättyvät asiakkaan siirtyessä pois perhekodista/perhehoitajan kodista.

5 Perhehoitajan eläketurva

Perhehoitajan eläketurva määräytyy peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion perusteella. Perhehoitajan vanhuuseläkeiän alaraja nousee asteittain siten, että 1962 syntyneillä se on 65 vuotta. Yläikäraja on aina 5 vuotta korkeampi. Yli 68-vuotiaiden perhehoitajien kanssa käydään arviointikeskustelu perhehoidon jatkamisesta ja tarvittaessa voidaan pyytää terveydentilasta lääkärintodistus. Perhehoitajan on ilmoitettava perhehoidon vastuuhenkilölle eläkkeelle siirtymisestä vähintään kaksi kuukautta etukäteen.

Jos perhehoitajan vanhuuseläke on alkamassa 1.1.2020 tai myöhemmin, omais- tai perhehoitoa, luottamustoimea tai muuta toimeksiantosuhdetta ei tarvitse enää päättää. Ehtona on, että se on eläkkeen alkaessa ainoa jatkuva julkisten alojen eläkelain (JuEL) mukainen palvelussuhde (Keva 2020).

6 Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Päätoimiselle perhehoitajalle on järjestettävä mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen vähintään joka toinen vuosi. Hyvinvointi- ja terveystarkastukset järjestetään perhehoitajan asuinkunnan terveyskeskuksessa ja sen sisältö vastaa soveltuvin osin sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta perhehoitajien terveystarkastuksesta. Tarkastuksessa käytetään omaishoitajien jaksamisen ja tuen arviointiin tarkoitettua mittareita tai lomakkeita. Hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa terveydenhuollon ammattilainen arvioi tilannetta yhdessä perhehoitajan kanssa ja laatii yhteenvedon tilanteesta sekä tarvittavista jatkotoimista. Muut kuin päätoimiset perhehoitajat ovat oikeutettuja tarkastukseen tarvittaessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ulkopuolella asuvat ottavat yhteyttä omaan vastuutyöntekijäänsä terveystarkastukseen hakeutumisesta. Tarkastus toteutuu maksusitoumuksella omalla asuinpaikkakunnalla.

7 Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat

7.1 Perhehoidossa olevan henkilön asema ja oikeudet

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4§). Asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan hoivasta ja huolenpidosta sekä kohtelusta em. lain 23§:n mukainen muistutus sosiaalihuollon viranhaltijalle tai kantelu Aluehallintovirastoon.

Jos perhehoidossa oleva henkilö on tyytymätön saamaansa hoivaan ja huolenpitoon tai kohteluun, voi hän pyytää oman kotikuntansa sosiaaliasiamiestä tueksi, joka seuraa sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksia ja asemaa. Asiakasta on neuvottava muistutuksen tekemisessä. Asiakkaalla on oikeus hakea muutosta päätöksiin sekä kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille.

Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan perhehoidossa olevan henkilön sosiaalihuollon toteutumiseen liittyvistä epäkohdista (sosiaalihuoltolaki 48§).

”Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan.” (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4 §.)

”Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan. Asiakkaalle on annettava

mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä. Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Erityistä huomiota on kiinnitettävä lasten ja nuorten sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen." (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 8 §, Sosiaalihuoltolaki 36 §.)

"Itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava, vaikka asiakkaan mielipiteen esille saaminen olisi vaikeaakin. Jos asiakkaan mielipidettä ei ole mahdollista saada selville muuten, sitä on selvitettävä yhdessä asiakkaan läheisten tai laillisen edustajan kanssa." (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 9 §.)

7.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma / asiakassuunnitelma

Jokaiselle uudelle perhehoidon asiakkaalle tehdään tai päivitetään ikäihmisten ja vammaisten kohdalla hoito- ja palvelusuunnitelma tai lastensuojelun asiakkaiden kohdalla asiakassuunnitelma yhteistyössä omatyöntekijän, perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa, perhehoitajan sekä tarvittavien muiden perhehoidossa olevan hyvinvointiin osallistuvien työntekijöiden kanssa. Suunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet ja toteuttaminen. Hoito- ja palvelusuunnitelma sekä asiakassuunnitelma toteutetaan jokaisen toimialan oman lainsäädännön mukaisesti ja toteuttaminen on kuvattu tarkemmin toimialojen omissa sääntökirjoissa.

7.3 Lääkehoito perhehoidossa

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon lääkehoitosuunnitelma on toimintaohjeen liitteessä 1.

7.4 Perhehoidossa olevan henkilön kuolema perhekodissa/perhehoitajan kodissa

Perhehoitajalla tulee olla tieto perhehoidossa olevan täysi-ikäisen henkilön mahdollisesta hoitotahdosta, jonka mukaisesti hän toimii. Jos henkilö kuolee perhekodissa/perhehoitajan kodissa, perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja toimii hätäkeskuksen ohjeiden mukaisesti.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa henkilön kuolemasta ilman viivettä omaisille ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen perhehoidon organisaatiolle. Alaikäisten lasten kohdalla asiasta tulee ilmoittaa ilman viivettä lapsen huoltajille ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Perhehoitajalle järjestetään tarpeen mukaan kriisiapua kuolemantapauksissa.

7.5 Lastensuojelun perhehoitoon sijoitetun lapsen kotikunta

Sijoitetun lapsen kotikunta säilyy ennallaan hänen täysi-ikäisyyteensä asti. Jos lapsi muuttaa perhehoitoperheeseen oman kunnan ulkopuolelle, merkitään perhehoitajan asuinkunta lapsen muuttoilmoitukseen tilapäiseksi asuinkunnaksi. Perhehoitajan asuinkunta on velvoitettu järjestämään palvelut kuntaansa sijoitetulle lapselle. Lapsen sijoittanut kunta on velvollinen korvaamaan palveluiden aiheuttamat kustannukset. Sijoituksen alkaessa lapselle tehdään tilapäinen osoitteenmuutos.

Perhehoidossa asuvan täysi-ikäisen nuoren kotikunta on asuinkunta, ei enää sijoituskunta. Nuori tekee osoitteenmuutoksen, jossa kodin osoite muutetaan pysyväksi osoitteeksi.

7.6 Lastensuojelun perhehoidossa olevan lapsen valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Perhehoidossa olevalla lapsella on oikeus oman vastuusosiaalityöntekijän henkilökohtaisiin tapaamisiin. Tämä on tärkeää lapsen oikeuksien ja edun arvioimisen kannalta. Lapselle tulee tarjota myös mahdollisuus antaa palautetta toteutuvasta perhehoidosta lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

8 Perhehoitajan oikeudet ja velvollisuudet

Perhehoitajan ja hyvinvointialueen oikeudet ja velvollisuudet perustuvat lainsäädäntöön. Perhehoitajan vastuisiin kuuluvat hyvän hoito- ja palvelusuunnitelman/asiakassuunnitelman mukaisen perhehoidon toteuttaminen, perheenjäsenenä olemisen turvaaminen perhehoidossa olevalle henkilölle, sitoutuminen toimimaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden sekä läheisten kanssa. Perhehoitajan tulee ilmoittaa perhehoitoon liittyvistä muutoksista perhehoidon työntekijälle tai lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

8.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys

Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot säilytetään asianmukaisesti lukitussa paikassa. Salassa pidettävät asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä hyvinvointialueelle.

8.2 Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajalla on elinikäinen vaitiolovelvollisuus eli perhehoitaja ei saa ilmaista henkilöä koskevia salassa pidettäviä tietoja sivullisille myöskään siltä osin kuin ne koskevat muita kuin häntä itseään. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi eikä toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi antaa tietoa sivullisille henkilön omalla ja/tai hänen laillisen edustajansa

suostumuksella. Laillisella edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja. Vaitiolovelvollisuus sitoo myös perhehoitajan muuta perhettä. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 4 §, 5 § ja 6 §, Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 23 §.)

Salassa pidettäviä tietoja ovat mm. tiedot varallisuudesta tai taloudellista asemasta, tiedot terveydentilasta, vammaisuudesta tai sosiaali- ja terveydenhuollon tai kuntoutuksen palveluista, tiedot seksuaalisesta käyttäytymisestä tai suuntautumisesta, tiedot poliittisesta vakaumuksesta tai elintavoista, tiedot osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksiin, tiedot perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista tai muista henkilön yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista asioista.

8.3 Perhehoitajan ilmoittamisvelvollisuus

Perhehoitajan vastuulla on ilmoittaa perhehoidon vastuuhenkilölle:

- perhehoitajana perhesuhteiden muutoksista
- perhekodissa/perhehoitajan kodissa tapahtuvista muutoksista (esim. remontti, joka vaatii tilapäistä muuttoa pois perhehoitajan kodista)
- ulkomaanmatkoista perhehoidossa olevan henkilön kanssa
- perhehoidossa oleviin henkilöihin liittyvistä perhehoitoon vaikuttavista toimintakyvyn ja/tai terveydentilan muutoksista
- suunnitelmista ottaa lisää henkilöitä perhehoitoon toiselta sijoittajalta
- elämäntilanteen muutoksista; sairastuminen, muut esteet toimia, muista perhehoitajana toimimiseen vaikuttavista asioista
- sattuneista tapaturmista, väkivallasta ja pakkotoimenpiteistä (ilmoitettava aina myös kirjallisena).
- Perhehoitajalla on oikeus toimeksiantosopimuksessa sovittaviin asioihin, kuten perhehoidon toteuttamisen kannalta tarvittavien henkilöä koskevien tietojen saantiin, peruseläketurvaan, tapaturmavakuutukseen sekä kuulluksi tulemiseen perhehoitoon liittyvissä asioissa.

8.4 Lastensuojelun perhehoitajan erityiset velvollisuudet

Perhehoitaja sitoutuu turvaamaan sijoitetulle lapselle hyvän hoidon ja kasvatuksen sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellisen huolenpidon ja valvonnan. Perhehoitaja sitoutuu antamaan lapselle turvallisen ja virikkeellisen kasvuympäristön sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaavan koulutuksen. Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen

ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti. Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää.

9 Hyvinvointialueen oikeudet ja velvollisuudet

Hyvinvointialueen oikeudet

- tehdä yhteiseen neuvotteluun perustuva päätös henkilön perhehoitopaikasta
- saada tieto perhehoidosta ja perhekodissa/perhehoitajan kodissa suunnitelluista/tapahtuneista muutoksista.

Hyvinvointialueen velvollisuudet

- antaa perhehoitajalle perhehoidossa olevan henkilön hoivan ja huolenpidon toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot
- järjestää perhehoidon tuki ja koulutus (ennakkovalmennus ja täydennyskoulutus)
- nimetä vastuutyöntekijä perhehoitajalle
- järjestää perhehoitoon sijoitetun henkilön tarvitsemat palvelut
- arvioida perhehoitoa yhdessä perhehoitajan kanssa
- valvoa perhehoitoa.

10 Perhehoidon valvonta

10.1. Perhehoidon valvonnan yleiset ohjeet

Perhehoidossa hoidettavan asiakkaan sijoituksen tehneen hyvinvointialueen tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu perhehoitolain mukaisesti. Hyvinvointialueen tehtävä on valvoa, että hoidettava saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään sen hyvinvointialueen ja kunnan toimesta, johon henkilö on sijoitettu. Sekä sijoittajahyvinvointialueen että sijoitushyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan perhehoitolaissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi.

Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana.

Jos perhekoti/perhehoitajan koti tai siinä annettu hoito ja huolenpito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, tulosalueen on tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta vastuutyöntekijän yhteydenpito, toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat ratkaisevan tärkeitä. Yhteistyön ja tuen toimiessa myös perhehoidon arviointi ja valvonta voivat toteutua tarkoitetulla tavalla. Perhehoidon valvonnan painopisteenä on perhehoidon riittävän tuen järjestäminen, jotta puutteiden tai epäkohtien ilmaantuminen pystytään ehkäisemään ennalta tai niihin voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa (STM 2017:25 Perhehoitolain toimeenpanon tuki).

Perhehoidon järjestäjä vastaa perhehoidon toteutumisen seurannasta ja valvoo sen laatua osana omavalvontaa. Toimeksiantosuhteinen perhehoito rinnastetaan julkisen sektorin itsensä tuottamiin palveluihin, joten perhehoitoon ei sovelleta lakia yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011).

Toimeksiantosuhteisen perhehoidon ennakoivaa valvontaa ovat perhehoitajalle annettu ennakkovalmennus, ohjaus ja tuki sekä perhehoidon seuraaminen ja perhehoidolle asetettujen tavoitteiden arviointi yhteistyössä perhehoitajan kanssa. Perhehoitajalle annetaan valvontakäyntiin liittyvät asiakirjat etukäteen täytettäviksi, jotka käydään valvontakäynnillä yhdessä keskustellen läpi.

10.2 Lastensuojelun perhehoidon valvonnan erityispiirteet

Tukisuunnitelma ja tietojen kerääminen laajasti lapsen arjesta on osa valvontaa, jolla varmistetaan, että perhehoito vastaa lapsen yksilöllisiin tarpeisiin. Jos tulee tietoon tai työskentelyn aikana havaitaan epäkohtia tai puutteita lapsen huolenpidossa, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja perhehoitajan vastuutyöntekijä selvittävät tilannetta ja arvioivat, keitä muita on hyvä olla arviointityössä mukana (mahdollista pyytää perhehoidon esihenkilö mukaan). Arviointityöstä tehdään suunnitelma: sovitaan, keiden kanssa työskennellään, miltä tahoilta pyydetään lausuntoja/näkemyksiä arviointityön tueksi. Tärkeää on miettiä lapsen tilannetta kokonaisvaltaisesti; miten saavutetaan parannusta lapsen tilanteeseen. Pohdintaa, löytyykö ratkaisu paikkaa vaihtamalla vai saadaanko muutos aikaan tukea lisäämällä. Mikäli perhehoito ei tuettuna pysty vastaamaan lapsen tarpeisiin, aloitetaan sijaishuollon muutoksen valmistelu.

11 Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoito

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on perhesosiaalityön ja lastensuojelun tulosyksikössä perhehoidon esihenkilö sekä perhehoidon tiimi, johon kuuluvat lyhytkestoisesta perhehoidosta ja perhehoitajien tukityöstä vastaavat sosiaaliohjaajat, vanhemmuustyöskentelyä tekevä perhekuntoutusohjaaja, pitkäkestoisesta perhehoidosta ja perhehoitajien tukityöstä vastaavat sosiaaliohjaajat, perheterapeutti sekä sosiaalityöntekijät.

Yhteistyötä tehdään laskutuksesta ja perhehoidon palkkioiden maksuista vastaavien palvelusihteerien kanssa. Perhehoidon työntekijät yhteistyössä perhehoidon esihenkilön kanssa koordinoivat perhehoitajien rekrytointia, ennakkovalmennusta, tukea sekä perhehoidon ohjausta ja valvontaa. Hyvinvointialue ylläpitää perhehoitajia koskevia tietoja rekisteriselosteen mukaisesti. Perhehoitoa koskevat asiakirjat arkistoidaan asianmukaisesti.

11.1 Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävät perhehoidossa

Kun lapsen edunmukaista on perhehoitoon sijoittaminen, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee toimeksiannon perhehoitoyksikköön. Toimeksianto sisältää riittävät tiedot sijoitettavasta lapsesta ja vanhempien ja lapsen toiveet ja näkemykset sopivasta perhehoitoperheestä. Jos lapsen huostaanottoasia on vireillä hallinto-oikeudessa, työntekijä arvioi lapsen edun kannalta sen, siirtyykö lapsi suunniteltuun pidempiaikaiseen sijaishuoltopaikkaan ennen vai jälkeen hallinto-oikeuden ratkaisun. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa lapsen vanhempien kanssa tehtävästä työstä, mikäli vanhemmalla ei ole sosiaaliohjausta tai perhetyötä. Lisäksi hän valmistelee tarvittavat sijoituspäätökset.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tapaa lasta säännöllisesti ja vastaa asiakassuunnitelman laatimisesta. Lapsen asiakassuunnitelmaan kirjataan mainintana perhehoitajien tukeen liittyvästä erillisestä suunnitelmasta. Lisäksi sosiaalityöntekijä kerää tiedot lapsen arjen sujumisesta päiväkodista, koulusta ja terveydenhuollosta ennen asiakassuunnitelmaneuvottelua. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tiedottaa perhehoitajan vastuutyöntekijää sijoitetun lapsen tilanteesta, jotka vaikuttavat tuen suunnitteluun ja toteutukseen sekä vastaa tarvittavien perhehoitoon liittyvien päätösten tekemisestä tai valmistelusta. Sosiaalityöntekijä vastaa lapselle kuuluvien etuuksien ja palveluiden hakemisesta ja hoitaa julkisen huoltajan tehtävää. Sosiaalityöntekijä osallistuu lapsen asioissa järjestettäviin neuvotteluihin, joilla on merkitystä lapsen tulevaisuuden kannalta esim. koulu ja terveydenhuolto.

Sosiaalityöntekijä lähettää vuosittain kouluun, päiväkotiin, terapeutille jne. erilliset lomakkeet, joissa kysytään heidän näkemyksiään lapsen tilanteesta. Kun lapsi käy tutkimuksissa, hoidossa tai terapiassa, perhehoitajan tulee muistaa lisätä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä hoitotahon jakelulistalle. Näin sosiaalityöntekijä saa lasta koskevat lääkärin, psykologin, toimintaterapeutin ym. lausunnot sekä yhteenvedot tutkimuksista sekä kutsun yhteistyöneuvotteluihin. Tiedon keruun tarkoituksena on pysyä ajan tasalla lapsen asioissa sekä varmistaa, että lapsi ja hänen perhehoitajansa saavat tarvittavan tuen.

11.2 Perhehoidon sosiaalityöntekijän tehtävät

Perhehoitoyksikön sosiaalityöntekijä valmentaa perhehoitajuutta harkitsevat perheet ja ylläpitää ”perhehoitopankkia” vapaana olevista perheistä. Hän valmentaa myös läheisverkostoperheen ja antaa oman arvion perheen valmiuksista toimia perhehoitajana. Lisäksi hän etsii lapselle sopivan perheen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän toimeksiannon perusteella ja antaa lapsen sosiaalityöntekijälle tarvittavat tiedot (PRIDE-valmennuksen arviointi tai kartoitusyhteenveto) perhehoitoperheen valintaa varten. Jos lapselle ei löydy sopivaa perhettä Päijät-Hämeen perhehoidon omista valmennetuista perheistä, työntekijä kartoittaa muut toimeksiantosuhteista perhehoitoa tuottavat palveluntarjoajat sekä valmistelee toimeksiantosopimuksen. Perhehoidon sosiaalityöntekijä osallistuu myös perhehoidon valvontaan ja on mukana selvittämässä tilanteita, joissa tarvitaan valvontaan liittyvää työskentelyä perhehoitajan kanssa.

11.3 Perhehoitajan vastuutyöntekijä

Jokaiselle perhehoitajalle on nimetty vastuutyöntekijä koko sijoituksen ajaksi. Vastuutyöntekijänä toimii perhehoidon sosiaaliohjaaja. Perhehoitajan tuki varmistaa sijoituksen onnistumista. Sijoituksen alkuvaiheen tuen jälkeen tuki perustuu yhdessä laadittuun perhehoitajan tukisuunnitelmaan. Vastuutyöntekijä päivittää perhehoitajan tukisuunnitelman vuosittain. Perhehoitajalla on oikeus olla yhteydessä vastuutyöntekijäänsä aina tarvittaessa. Vastuutyöntekijä tekee vähintään kerran vuodessa kotikäynnin perhehoitajan luokse. Kotikäynti pyritään tekemään yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

11.4 Perhekuntoutusohjaaja

Perhekuntoutusohjaaja vastaa vanhemmuustyöskentelyn suunnittelusta ja toteutuksesta lapsen lyhytaikaisen perhesijoituksen aikana. Perhekuntoutusohjaaja voi myös toimia työparina tilanteissa, joissa perheellä on jo ollut esimerkiksi perhetyön tai sosiaaliohjauksen työskentelyä. Perhekuntoutusohjaajan työ painottuu ensisijaisesti alle kouluikäisten lasten kiireellisiin sijoituksiin, avohuollon sijoituksiin ja sovitusti myös toistaiseksi voimassa oleviin sijoituksiin. Työskentelyn tavoitteena on vakauttaa perheen tilanne sekä arvioida lapsen ja perheen tuki jatkosuunnitelmia

varten. Työskentely toteutuu pääosin kotikäynnein. Lapsen ollessa sijoitettuna lyhytaikaisessa perhehoidossa perhekuntoutusohjaaja voi olla mukana lapsen ja vanhemman tapaamisissa.

11.5 Perheterapeutti

Perheterapeutti tuo systeemiseen tiimiin perheterapeuttisen osaamisen, ajattelun ja rakenteet käyttöön viikkokokouksissa ja asiakastyössä. Työskentelyssä panostetaan asiakassuhteen rakentamiseen, ylläpitämiseen ja eri ratkaisuvaihtoehtojen löytymiseen yhdessä asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa kanssa. Tehtävä sisältää systeemisen tiimin viikkokokouksien lisäksi lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa tehtävää terapeuttista työskentelyä. Myös perheisiin kytkeytyvät muut työntekijät osallistuvat työskentelyyn. Laaja-alainen verkostotyö eri ammattiryhmien kanssa on oleellinen osa työtehtäviä. Perhehoidon tukityössä perheterapeutti tukee perhehoitajia tehtävässään systeemisen työotteen ydinelementtien mukaisesti.

12 Lapsen sijoittaminen lastensuojelun perhehoitoon

Sijaishuoltopaikka valitaan aina lapsen tarpeiden mukaisesti ja valinnasta vastaa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Lapsen sijoitus perhehoitoon on ensisijainen sijaishuollon muoto, mutta jos laitoshoito katsotaan lapsen edunmukaiseksi ratkaisuksi, ei asiaa kierrätetä perhehoitoyksikön kautta.

12.1 Lapsen sijoittaminen toistaiseksi voimassa olevaan perhehoitoon

Jos lapsi on ollut sijoitettuna lyhytaikaiseen perhehoitoon, tehdään arvio lyhytaikaisen perhehoitajan jatkamisesta lapsen pidempiaikaisena sijaishuoltopaikkana. Arvion tekemiseen osallistuvat lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, perhehoitoyksikön sosiaalityöntekijä ja perhehoitajan vastuutyöntekijä. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä varmistaa, että lyhytaikaisella perhehoitajalla on tarvittavat tiedot lapsesta ja lapsen elämäntilanteesta, jotta perhe voi tehdä ratkaisun. Lyhytaikaisen perhehoitajan kanssa keskustelun asiasta käy ensisijaisesti perhehoitajan vastuutyöntekijä, jos on arvioitu, että sijoituksen jatkuminen kyseisessä perheessä olisi lapsen edun mukaista. Lapsen ja vanhempien kanssa asian keskustelee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, mikäli on arvioitu sijoituksen jatkumisen olevan lapsen edun mukaista ja lyhytaikainen perhehoitaja on halukas jatkamaan lapsen pidempiaikaisena perhehoitajana.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kartoittaa lapsen läheisverkoston. Jos läheisverkostosta löytyy mahdollinen sijoituspaikka, ohjaa hän läheisen valmennukseen. Jos läheisverkostosta löytyy useampi mahdollinen perhehoitaja, niin he voivat kaikki tulla valmennukseen ja ratkaisut tehdään

valmennuksen jälkeen. Kokonaisarvio perheen sopivuudesta kyseiselle lapselle tapahtuu yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja perhehoitoyksikön kanssa. Ratkaisun tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Mikäli lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on työskentelyn aikana arvioinut, ettei läheisverkostosijoitus ole lapsen edun mukainen ratkaisu, ei läheistä tule lähettää valmennukseen.

Jos lapsi sijoitetaan läheisverkostoon ennen valmennusta, tulee arvioida seuraavat asiat: Läheisverkostoperheellä ei saa olla aktiivista lastensuojelun asiakkuutta. Mahdollisen aiemman lastensuojelun asiakkuuden syyn perusteella arvioidaan yksilöllisesti, onko se este perhehoitajana toimimiselle. Lasta ei voi sijoittaa läheisverkostoperheeseen, jos perheessä on neljä alle kouluikäistä lasta. Erityistä huolenpitoa tai hoitoa vaativat henkilöt huomioidaan luvussa mukana (esimerkiksi jos perheessä on kouluikäinen kehitysvammainen lapsi). Perheen aikuisilla ei voi olla akuuttia mielenterveys- tai päihdeongelmaa ja aikuisten toimintakyky on oltava lapsen hoitoon sopiva. Heillä ei voi olla, esimerkiksi sairauksia tai vammoja, jotka vaikuttavat lapsen hoitoon. Perheen kodin tulee olla tiloiltaan sopiva ja turvallinen lapselle. Läheisverkostoperheeksi kartoitettavalle perheelle tehdään kotikäynti ennen perhehoitajaksi hyväksymistä, jossa perheen kodin tilojen sopivuus tarkastetaan.

Perheen taloudellinen tilanne tulee olla vakaa eikä perhe voi olla toimeentulotukiasiakkuudessa. Aikuisilla ei saa olla poliisirekisteriotteessa merkintöjä, jotka kertovat päihteiden käytöstä, perheväkivallasta, seksuaalirikoksista tai rikollisesta elämäntavasta.

12.2 Tutustumisjakso toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Lastensuojelun perhehoidossa lapsi ja perhehoitoperhe tutustuvat toisiinsa ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä. Tutustumista varten sovitaan jokaisen lapsen kohdalla yksilöllisesti suunniteltu tutustumisjakso, joka pitää sisällään päivätapaamisia tulevan perhehoitajan kodissa tai lapsen sen hetkisessä asuinpaikassa ja yön yli kestäviä tapaamisia. Myös lapsen huoltajat tutustuvat perhehoitajiin ja heidän kotiinsa. Tutustumisjakson aikana tai sovittuna ajankohtana jakson jälkeen lapsi, lapsen huoltajat, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja perhehoitajat päättävät sijoitetaanko lapsi kyseiseen perhehoitoperheeseen. Jos jakson aikana nousee huolta, niin se selvitetään yhdessä. Selvittelyyn osallistuvat lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, perhehoitoyksikön sosiaalityöntekijä ja perhehoitajan vastuutyöntekijä. Tavoitteena on yhteinen näkemys siitä, millaista tukea lapsi, vanhempi tai perhehoitaja tarvitsee ja arvio siitä voidaanko lapsen sijoituksen valmistelua jatkaa.

12.3 Lapsen sijoittaminen lyhytaikaiseen perhehoitoon

Lyhytaikainen perhehoito (LYPE) pitää sisällään ympärivuorokautisen päivystysperhetoiminnan sekä suunnitelmalliset avohuollon sijoitukset perheisiin. Päivystystoiminta on palvelu, jonka tarkoitus on mahdollistaa alle kouluikäisten lasten sekä heidän kouluikäisten sisarustensa kiireelliset sijoitukset perhehoitoon.

Kiireelliset sijoitukset päivystysperheisiin tapahtuvat virka-aikana lyhytaikaisen perhehoidon sosiaaliohjaajien kautta LYPE-päivystysnumerosta 044 018 7351. LYPE-päivystysnumero on tarkoitettu sosiaalityöntekijöiden kiireellisiin yhteydenottoihin koskien lasten sijoitustarvetta lyhytaikaiseen perhehoitoon. Ensisijaisesti LYPE-perhehoitajat soittavat oman vastuutyöntekijän numeroon, mutta mikäli asia vaatii kiireellistä huomiota virka-aikana, voidaan käyttää myös LYPE-päivystysnumeroa.

12.3.1 Päivystysperhe

Virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksen työntekijät sijoittavat suoraan päivystysperheisiin. Sosiaalipäivystykseen annetaan viikoittain tieto perheistä, jotka sillä hetkellä päivystävät. Päivystysperheet ovat sitoutuneet toimimaan päivystysringissä, jossa päivystävät vuoroviikoin (parillinen/pariton). Perheitä voidaan kutsua päivystämään myös tarvittaessa omasta päivystysviikosta poikkeavalla viikolla.

Päivystysperheiden kanssa on tehty toimeksiantosopimus, joka on voimassa yleensä vuoden kerrallaan. Lapsikohtaista toimeksiantosopimusta ei tehdä päivystysperheisiin. Pelkkä lapsen lastensuojelunlain mukainen sijoituspäätös riittää.

Omalla päivystysviikolla olevista perheistä ilmoitetaan sosiaalipäivystykselle päivystävät perhehoitoperheet (yleensä 2 perhettä). Muut omalla päivystysviikollaan olevat perheet, joissa on vapaita paikkoja, toimivat takapäivystäjinä. Päivystävät perhehoitajat ovat sitoutuneet ottamaan lapsen vastaan tunnin sisällä. Takapäivystysperheisiin voidaan sijoittaa virka-aikana vastuutyöntekijän toimesta, lisäksi takapäivystäjä voidaan kutsua sosiaalipäivystykseen ilmoitettavaksi päivystäjäksi.

Ei-omalla päivystysviikolla olevat päivystysperheet ovat ”virka-ajan reservivuorossa” ja sitoutuneet ottamaan lapsen vastaan kahden vuorokauden sisällä. Lisäksi reservivuorossa oleviin perheisiin voidaan virka-ajan sisällä tarjota sijoituksia nopeammalla aikataululla, joihin he voivat oman tilanteensa ja harkinnan mukaan suostua.

Jos perheeseen sijoitetaan lapsi, perhe siirtyy virka-ajan reserviin (jos paikkaluku ei ole täynnä). Perhe voidaan kutsua takaisin päivystykseen tarvittaessa. Jos paikkaluku on täynnä, ei perhehoitajalla ole päivystysvelvollisuutta.

Jos perhe ei ole käytettävissä lyhytaikaisena päivystysperheenä, ei päivystyskorvausta makseta (mm. sovittuina loma-aikoina).

12.3.2 Lapsikohtainen toimeksiantosopimus -perhe

Lapsi voidaan sijoittaa myös päivystysringin ulkopuoliseen lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavaan perheeseen (LA=lapsikohtainen, TO=toimeksiantosopimus -perhe). Näin toimitaan, mikäli päivystysperheet ovat täynnä tai päivystysperheistä ei löydy lapsen tarpeita vastaava perhettä.

Perheen kanssa tehdään lapsikohtainen toimeksiantosopimus lapsen sijoituksen ajalle. Toimeksiantosopimuksen valmistelee lyhytaikaisen perhehoidon sosiaaliohjaaja ja allekirjoittaa perhehoidon esihenkilö. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä tekee lastensuojelulain mukaisen sijoituspäätöksen.

12.3.3 Läheisverkosto-/sukulaisperheeseen sijoittaminen päivystyksellisesti

Mikäli on tarkoituksenmukaista sijoittaa lapsi hänelle tuttuun läheisverkosto- tai sukulaisperheeseen päivystyksellisesti tai avohuollon sijoituksena, perheelle tehdään erillinen lapsikohtainen toimeksiantosopimus sijoituksen ajalle. Toimeksiantosopimuksen valmistelee lyhytaikaisen perhehoidon sosiaaliohjaaja ja allekirjoittaa perhehoidon esihenkilö. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai sosiaalipäivystäjä tekee lastensuojelulain mukaisen sijoituspäätöksen.

12.3.4 Aloitusneuvottelu ja tutustumiskäynti lyhytaikaisessa perhehoidossa

Jos lapsi on sijoitettu kiireellisesti lyhytaikaiseen perhehoitoperheeseen, pidetään sijoitukseen liittyvä neuvottelu mahdollisimman pian. Neuvottelussa sovitaan sijoituksen tavoitteet, arvioitu kesto sekä yhteydenpitoon ja lapsen arkeen liittyvät käytännön asiat.

Avohuollon tukitoimena tapahtuviin suunnitelmallisiin sijoituksiin liittyy tutustumiskäynti lyhytaikaiseen perhehoitoperheeseen ennen lapsen sijoitusta. Tutustumiskäynnillä sovitaan sijoituksen kesto, tavoitteet sekä yhteydenpitoon ja lapsen arkeen liittyvät käytännön asiat. Kiireellisesti tehdyissä lyhytaikaisen perhehoidon sijoituksissa tutustumista ei ole, koska sijoitukset tapahtuvat päivystyksellisesti.

Aloitusneuvottelussa mukana voivat olla sijoitettava lapsi, hänen huoltajansa/vanhemmat, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, mahdollisesti myös sosiaalityöntekijän työparina toimiva sosiaaliohjaaja ja/tai perhetyöntekijä. Lisäksi mukana ovat lyhytaikainen perhehoitaja ja

perhehoitajan vastuutyöntekijä. Mukana voi olla myös lyhytaikaisen perhehoidon perhekuntoutusohjaaja, jos vanhemmuustyöskentelystä on sovittu.

Aloituspalaverissa sijoitetun lapsen huoltajat täyttävät yhteydenpito- ja lupalomakkeen, joka jää sijoituksen ajaksi perhehoitajalle. Lomakkeessa huoltajat antavat kirjallisesti luvan perhehoitajalle olla yhteydessä lasta hoitaviin tahoihin (esim. päivähoito, koulu) ja luvan kuvata lasta sijoituksen aikana. Valokuvat, videot ym. kuvattu materiaali toimitetaan sovitusti vanhemmalle/vanhemmille sijoituksen aikana, eikä niistä jää kopioita perhehoitajalle.

12.4 Perhehoidon asiakasmaksut

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 7 § mukaan lastensuojelulain perusteella perhehoitoon sijoitettujen lasten vanhemmilta ei peritä asiakasmaksuja. Vanhemmilta perittävät maksut on kuvattu tarkemmin hoidon korvauksen perintään liittyvässä ohjeistuksessa.

13 Sijoitetun lapsen asioista päättäminen

13.1 Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, huoltajan ja perhehoitajan päätösvastuun jakautuminen

Lapsen sijoitus perhehoitoon tapahtuu avohuollon tukitoimena, kiireellisenä sijoituksena tai huostaanoton kautta. Sijoitusperusteella on merkitystä siihen kuka (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vai lapsen huoltaja) voi päättää lasta koskevista asioista.

13.2 Avohuollon sijoitus

Kun lapsi on sijoitettu avohuollon tukitoimena, lapsen huoltaja päättää kaikista lasta koskevista asioista. Huoltaja ja vanhempi ovat eri asioita ja perhehoitajan tulee tietää, onko vanhempi myös huoltaja. Perhehoitaja ei voi antaa lupaa esimerkiksi koulukuvauksiin, vaan luvan antaa huoltaja. Perhehoitaja ei voi varata neuvola-aikaa tai matkustaa lapsen kanssa ilman, että on asiasta sovittu lapsen huoltajan kanssa. Uskontoon liittyvät asiat ovat lapsen huoltajan päätöksiä, ja huoltaja päättää voiko lapsi osallistua esimerkiksi seurakunnan kerhoon. Huoltaja ei voi antaa lupaa lapsen fyysiseen kurittamiseen, koska lapsella on oikeus koskemattomuuteen. Perhehoitaja saa hoitaa avohuollollisesti sijoitetun lapsen akuutit kiireelliset asiat, esimerkiksi tilanteessa, jossa lapsi sairastuu tai loukkaantuu vakavasti ja huoltajalle ilmoitetaan heti tapahtuneesta, kun se on mahdollista. Avohuollon tukitoimi perustuu vapaaehtoisuuteen. Jos huoltaja tai 12-vuotias lapsi vastustaa sijoituksen alkamista tai jatkamista, sitä ei voida toteuttaa.

13.3 Kiireellinen sijoitus ja huostaanotetun lapsen sijoitus

13.3.1 Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä päättää lapsen:

- Olinpaikasta
- Hoidosta
- Kasvatuksesta
- Valvonnasta ja muusta huolenpidosta
- Opetuksesta (sivistyspalveluilla käytössä erillinen lomake sijoitetuille lapsille)
- Terveydenhuollosta

13.3.2 Lapsen huoltajan päätettävissä olevat asiat

- Uskonnosta, esimerkiksi lapsen osallistuminen seurakunnan kerhoon
- Nimestä
- Kansalaisuudesta

Huostaanotetun lapsen huoltajia ovat yleensä hänen vanhempansa tai toinen heistä. Huoltajaksi on voitu nimetä myös muu lapsen läheisverkostoon kuuluva henkilö. Huoltajalla on oikeus sanoa mielipiteensä lasta koskevista tärkeistä asioista. Tällaisia asioita ovat erityisesti koulunkäyntiin ja terveydenhuoltoon liittyvät asiat. Huoltaja allekirjoittaa lapsen koulutodistukset. Mikäli huoltajan allekirjoitusta ei ole mahdollista saada koulutodistukseen, allekirjoittajana on lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Ilman huoltajien suostumusta ei saa muuttaa lapsen uskontokuntaa, nimeä ja kansalaisuutta. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen raha-asioiden hoidosta ja hän voi nostaa rahaa lapsen nimissä olevalta tililtä. Huoltajan lupa tarvitaan mopokorttiin.

Huoltajan oikeuksia tehdä lasta koskevia päätöksiä voidaan rajata vain siltä osin, kuin sijoituksen tavoite edellyttää, esimerkiksi huoltajalla on oikeus osallistua neuvolakäynneille, mutta hän ei voi hakea lasta luokseen ilman sosiaalityöntekijän suostumusta.

Huoltajalla on oikeus tietää missä lapsi on sijoitettuna ja tavata lasta sijoituksen aikana sovitusti. Tarvitaan erillinen päätös, jos se ei ole mahdollista (yhteydenpidon rajoituspäätös).

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän tulee tehdä yhteistyötä sijaishuoltoon sijoitetun lapsen ja hänen vanhempiensa ja huoltajansa sekä sijaishuoltopaikan edustajan (=perhehoitajan) kanssa lapsen huollon jatkuvuuden turvaamiseksi. (Lastensuojelulaki 52 §)

13.4 Perhehoitajan oikeus tehdä lasta koskevia päätöksiä

Sijoittamalla lapsen perheeseen kiireellisesti tai huostaanoton kautta sosiaalihuollosta vastaava toimielin on oikeuttanut perhehoitajan vastaamaan lapsen jokapäiväisestä hoidosta, arjesta ja kasvatuksesta. Lapsen jokapäiväiseen hoitoon kuuluu mm. lapsen koulunkäynnistä ja harrastuksista

huolehtiminen. Lapsen jokapäiväiseen hoitoon liittyvät päätökset tehdään yhteistyössä lapsen huoltajan ja sosiaalityöntekijän kanssa. Perhehoitaja voi esimerkiksi allekirjoittaa lapsen koepaperit, vaikka ei olekaan lapsen huoltaja. Lapsen sijoitusperuste ei vaikuta perhehoitajan oikeuteen tehdä lasta koskevia päätöksiä: Kiireellisen sijoituksen tai huostassa pidon aikana perhehoitaja ei voi tehdä sen enempää lasta koskevia päätöksiä kuin avohuollon sijoituksen aikana.

Perhehoitaja ei voi käyttää huoltajalle ja viranomaiselle kuuluvaa valtaa lapsen henkilöön liittyvässä asiassa, esimerkiksi antaa lupaa terveydenhuollon toimenpiteeseen tai lääkityksen aloittamiseen. Epäselvissä tilanteissa perhehoitajan on hyvä kysyä aina lapsen asioista vastaavalta sosiaalityöntekijältä, onko perhehoitajalla oikeus allekirjoittaa lupa, jos siihen vaaditaan huoltajan allekirjoitus.

Perhehoidossa ei voi käyttää rajoitustoimenpiteitä lukuun ottamatta yhteydenpidon rajoittamista koskevaa päätöstä. Yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen voi tehdä vain kiireellisesti sijoitetulle tai huostaanotetulle lapselle.

13.5 Tiedoksianto sijoitetusta lapsesta perhehoitoperheelle

Lapsen lastensuojelupäätös ei lähtökohtaisesti ole sijaishuoltopaikkoihin (laitos/ perhekoti) tai perhehoitajille annettavaa/ luovutettavaa tietoa. Poikkeuksen tekevät päätökset, joihin perhehoitajaa tai perhekotia on kuultu asianosaisena.

Sijaishuoltopaikkoihin ja perhehoitajille on annettava välttämätön ja oleellinen lapsen sijoitusta koskeva tieto:

- sijoituksen/sijaishuollon muoto (avohuollon sijoitus, kiireellinen sijoitus tai huostaanotto) - sijoituksen kesto
- sijoituksen syy tai mihin lapsen suojelun tarve perustuu
- lapsen nimi ja henkilötunnus
- muut tarvittavat tiedot (esim. terveydentilaa koskevat tiedot)

Välttämättömien tietojen tiedoksiantotapaa ei ole määritelty ja se voi olla myös lapsen sijoitusta koskeva päätös, jollei tietoa ole jo muutoin annettu sijaishuoltopaikalle/ perhehoitajalle. Päätöksestä on silloin salattava ne tiedot, jotka eivät ole em. välttämättömiä tietoja.

13.6 Lastensuojelun perhehoitajan oikeus tulla kuulluksi lasta koskevassa asiassa

Lastensuojelulain 42 § perusteella lapsen vanhemmalle, huoltajalle ja henkilölle, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi on tai on välittömästi ja pitkäkestoisesti ennen asian valmistelua ollut, on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, kun valmistellaan päätöstä lapsen sijaishuoltoa koskevassa

asiassa. Tämän vuoksi myös perhehoitajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi, mikäli lapsen sijaishuollon muutosta aletaan valmistella lapsen sijoituksen aikana. Perhehoitajalla on oikeus ilmaista näkemyksensä joko suullisesti tai kirjallisesti. Hänellä on oikeus myös olla ottamatta kantaa asiaan. Perhehoitajan kuuleminen tuottaa perhehoitajalle asianosallisen aseman, jolloin perhehoitajalle syntyy oikeus muutoksen hakuun.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa ei perhehoitajia kuulla lyhyiden sijoitusten yhteydessä, kun lapselle tehdään sijaishuollon muutospäätös.

13.7 Lastensuojelun perhehoitajan velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus

Lastensuojelulain mukaisesti perhehoitajalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, jos perhehoitaja kuulee lapsen muualla asuvista sisaruksista huolestuttavia asioita.

Myös sijoituksessa olevasta lapsesta voi olla tarve tehdä lastensuojeluilmoitus. Ajantasainen ohjeistus lastensuojeluilmoituksen tekemiseen löytyy Päijät-Hämeen hyvinvointialueen -nettisivuilta. Virka-ajan ulkopuolella ilmoitus tehdään sosiaalipäivystykseen (puh. 112).

13.8 Matkustaminen sijoitetun lapsen kanssa

Perhehoitajien on hyvä huomioida, että sijoitetun lapsen passin hakemiseen tulee varata riittävästi aikaa. Jos lapsi on sijoitettu perheeseen avohuollon tukitoimena, luvan passiin antaa lapsen huoltaja, ei viranomainen. Saadakseen huostaanotetulle lapselle passin, tulee perhehoitajan pyytää lapsen asioista vastaavalta sosiaalityöntekijältä kirjallinen lupa passihakemuksen liitteeksi. Lapsen huoltajia tulee mahdollisuuksien mukaan kuulla passihakemusta varten. Passia haettaessa perhehoitajan on varauduttava todistamaan henkilöllisyytensä poliisilaitoksella. Passia haettaessa poliisi tekee päätöksen passin myöntämisestä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja huoltajien luvan / kuulemisen selvittämisen perusteella.

Ulkomaanmatkoja varten perhehoitajalla on oltava lasta koskeva matkustuslupa, jonka antaa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä (huostassa oleva lapsi) tai lapsen huoltaja (avohuollossa oleva lapsi). Matkustuslupa voidaan tehdä vain, jos lapsella on voimassa oleva passi.

Sijoittava taho ei maksa erillistä korvausta lapsen ulkomaan matkoista. Passi ja siihen liittyvät valokuvat korvataan. Sijoitetulla lapsella tulee olla matkoilla voimassa oleva matkavakuutus, mutta matkavakuutuksen maksua ei korvata.

13.9 Sijoitetun lapsen esiintyminen tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa

Perhehoitaja ei saa julkaista sijoitetusta lapsesta sosiaalisessa mediassa mitään tietoja eikä kuvia. Sijoitettuun lapseen liittyviä tietoja ja kuvia ei voi julkaista edes nimettömästi. Perhehoitajan luona asuva lapsi ei saa esiintyä tiedotusvälineissä tai sosiaalisessa mediassa. Lapsen kuvaa ei saa julkaista lehdessä tai internetissä, häntä ei saa haastatella radiossa tai televisiossa eikä hänestä otettuja kuvia saa julkisesti esittää.

13.10 Päivähoidon, koulun tai muun toimijan lapseen liittyvät luvanannot

Lapsille voi tulla päivähoidosta, koulusta ja harrastuksista lupalomakkeita, joihin tarvitaan huoltajan suostumus, että lapsi saa esimerkiksi esiintyä mediassa, palveluntuottajan verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavalla tai osallistua uskonnollisiin tilaisuuksiin. Tällaiset lupalomakkeet toimitetaan lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Päiväkodin johtajalle tai koulun rehtorille voi ilmoittaa, että välittävät suoraan lomakkeet lapsen sosiaalityöntekijälle. Sosiaalityöntekijän tulee välittää perhehoitajalle tiedoksi, mihin asioihin on annettu lupa.

14 Lastensuojelun perhehoitajien valmennus ja kartoitus

14.1 Valmennus

Perhehoitajien ennakkovalmennus on tarkoitettu perhehoitajuutta harkitseville henkilöille. Lastensuojelun perhehoidossa käytetään Pesäpuu ry:n perhehoitajuutta harkitsevien PRIDE-ennakkovalmennusta[2]. Lyhytaikaiset perhehoitajat käyvät PRIDE-valmennuksen lisäksi Päijät-Hämeen perhehoidon oman lyhytaikaisen perhehoidon täydennyskoulutuksen. Alueella uutena aloittavan, muualla aiemmin jo valmennetun tai muualla toimineen perhehoitajan valmentamisesta tehtävään Päijät-Hämeen hyvinvointialueella sovitaan tapauskohtaisesti. Perhehoitajan jo suorittamasta perhehoidon ennakkovalmennuksesta saatu todistus ja loppuarvioinnin sisältö tarkastetaan ja käydään läpi yhdessä keskustellen.

Perhehoitoon sijoitettujen lasten kohdalla perhehoitaja sitoutuu PRIDE-ennakkovalmennuksessa käytettyihin perhehoitajan viiteen valmiuteen: 1. Suojella ja hoivata lasta, 2. Tukea lapsen yksilöllistä kehitystä, 3. Tukea lapsen suhteita vanhempiin ja muihin lapselle tärkeisiin ihmisiin, 4. Sitoutua lapseen sekä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta lapsen elämässä ja 5. Tehdä yhteistyötä lapsen asioissa.

[2] PRIDE-valmennuksen nimi tulee englanninkielisistä sanoista P = Parents´= vanhempien, R = Resources for = voimavara johonkin eli, I = Information = tietoon, D = Development = kehittymiseen, E = Education = oppimiseen.

14.2 Kartoitustyöskentely

Perhehoitoperheen mahdollisuudesta ryhtyä uuden lapsen perhehoitajiksi tehdään aina yhteinen arvio. Arviointi tehdään yhteistyössä perhehoitoperheen, vastuutyöntekijän ja perhehoidon sosiaalityöntekijän kanssa. Uuden sijoituksen toiveesta on käytävä keskustelua myös jo perheeseen sijoitettujen lasten sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Mikäli perhehoitajalle on myönnetty säännöllisesti lisäpäiviä perhehoitajan vapaan käyttöön jo perheeseen sijoitetun lapsen osalta, kartoitustyöskentelyä uuden lapsen sijoittamiseksi perheeseen ei aloiteta. Uutta kartoitusta aloitettaessa perhehoitajan voimavarojen tulee olla sellaiset, että hän pärjää tehtävässään lakisääteisen vapaan mukaisella määrällä. Kartoitus aloitetaan, kun perhehoitajan jaksamisesta on riittävän pitkältä ajalta varmuutta.

15 Lastensuojelun perhehoitajien yhteistyö ja tuki

15.1 Yhteistyö perhehoitajan ja perhehoitoa järjestävän tahon välillä

Toimeksiantosopimuksessa sovitaan yhteistyöstä hyvinvointialueen ja perhehoitajan kesken. Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat tärkeitä. Käytännössä yhteistyö perhehoitajan vastuutyöntekijän ja perhehoitajan kesken toteutuu säännöllisellä yhteydenpidolla puhelimitse, etäyhteyksillä ja sähköpostilla sekä eri tavoilla järjestetyissä tapaamisissa perhehoitajan kodissa ja sen ulkopuolella.

Perhehoitaja on velvollinen tekemään yhteistyötä lapsen sijoituksesta vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa. Perhehoitajan velvollisuus on tukea lapsen, lapsen vanhempien ja muiden lapselle läheisten henkilöiden välistä yhteydenpitoa ja tehdä yhteistyötä heidän kanssaan lapsen asiakassuunnitelman mukaisesti. Perhehoitaja sitoutuu olemaan luovuttamatta lasta sijaiskodista ilman sijoituksesta vastaavan sosiaalityöntekijän suostumusta ja ilmoittamaan hänelle välittömästi, mikäli lapsi sairastuu vakavasti tai karkaa.

15.2 Perhehoitajan tuki

Perhehoitajalla on oikeus saada tukea hoito- ja kasvatustehtävässään sijoituksesta vastaavalta sosiaalityöntekijältä sekä perhehoitajalle nimetyltä vastuutyöntekijältä. Lisäksi perhehoitajalla on oikeus saada tukea yhteistyötilanteisiin lapsen vanhempien ja muiden lapselle läheisten henkilöiden kanssa. Virka-ajan ulkopuolella perhehoitajalla on mahdollisuus saada tukea puhelimitse

sosiaalipäivystyksestä hätänumerosta (puh. 112) kiireellisissä tilanteissa, joissa tarvitaan sosiaalityöntekijän arviota.

Perhehoitajan perhehoitolain mukaiseksi vastuutyöntekijäksi nimetään perhehoidon sosiaaliohjaaja, joka vastaa perhehoitajan saamasta tuesta. Vastuutyöntekijä toimii perhehoitajan tukena koko sijoituksen ajan. Perhehoitajalla on oikeus olla yhteydessä vastuutyöntekijäänsä aina tarvittaessa. Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa vastuutyöntekijä tekee vähintään kerran vuodessa kotikäynnin perhehoitajan luokse. Lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajan tuki on tiivistä, koska sijoitetut lapset vaihtuvat usein.

Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa sijoituksen alkuvaiheen tiivistä tukea kutsutaan Päijät-Hämeen perhehoidossa Startti-työskentelyksi ja sen tavoitteena on varmistaa sijoituksen onnistumista. Kahden ensimmäisten sijoitusvuoden aikana tuki on mallinnettu ja aikataulutettu teemoittain. Alkuvaiheen jälkeen tuki suunnitellaan perhekohtaisesti huomioiden perhehoitajan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän näkemykset tuen tarpeesta.

Perhehoitajan tuki perustuu vuosittain päivitettävään tukisuunnitelmaan. Tukisuunnitelma tehdään yhdessä perhehoitajan, lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Tukisuunnitelmassa perhehoitaja ja vastuutyöntekijä arvioivat myös yhteistyön toimivuutta. Tukisuunnitelmaan kirjataan edellisen tukisuunnitelman yhteinen arviointi. Perheelle myönnetty erityinen tuki, esimerkiksi ostopalvelut tai muu kuin perhehoitoyksikön järjestämä tuki, on määräaikaista. Vastuutyöntekijä kirjaa tukityöskentelystä lapsen asiakastietoihin lasta koskevat asiat (kirjaus perhehoidon palvelun alle). Vastuutyöntekijä osallistuu lapsen asiakassuunnitelmaneuvotteluihin yhdessä arvioidun tarpeen mukaan. Perhehoitajan tukityöskentelyyn liittyvät kirjaukset tehdään perhehoitajan tietoihin sähköiseen tietojärjestelmään.

Vastuutyöntekijä huolehtii perhehoitajan vapaan järjestelyt (esim. tilapäishoitosopimukset) ja tarkistaa, että erikseen korvattavien kustannusten kuitit vastaavat sovittua ja laittaa kuitit palvelusihteerille maksatusta varten.

Sijoituksen päättyessä perhehoitajan vastuutyöntekijä tukee perhehoitajaa muutostilanteessa. Jos sijoitus päättyy sijaishuoltopaikan muutokseen, perhehoitaja on velvollinen välittämään uuteen sijaishuoltopaikkaan lasta koskevat tiedot. Perhehoitajan vastuutyöntekijä ja perhehoitoyksikön sosiaalityöntekijä tapaavat tarvittaessa perhehoitajia koontikeskustelun merkeissä ja sopivat päätöstyöskentelystä.

16 Lastensuojelun perhehoitajien täydennyskoulutus, työnohjaus ja vertaistuki

16.1 Täydennyskoulutus

Lastensuojelun perhehoitajien täydennyskoulutukseen sovelletaan kunnan noudattamia periaatteita sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta annettujen lakien mukaisesti. Ammattihenkilöstön täydennyskoulutuksesta säädetään terveydenhuoltolaissa, työterveyslaissa, laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä, sosiaalihuoltolaissa sekä Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa. *”Perhehoitoon liittyvä ennakkovalmennus, ennakkovalmennuksen jälkeinen täydennyskoulutus ja sijoituksen aikainen tuki toteutetaan suunnitelmallisesti ja perhehoitajan ja vastuutyöntekijän välinen yhteistyö on toimivaa ja riittävää. Ennakkovalmennuksen aikana tehty yhteinen arviointi perhehoitajan valmiuksista tehtävään on täydennyskoulutuksen ja tuen järjestämisen perustana.”* (STM, 2017 Perhehoitolain toimeenpanon tuki.)

Perhehoitajuus on haasteellinen tehtävä ja koulutukseen osallistuminen on yksi tapa päivittää omaa osaamista ja vahvistaa jaksamista. Tästä syystä lastensuojelun perhehoitajien edellytetään osallistuvan koulutukseen vähintään kerran vuodessa. Mikäli matkat Päijät-Hämeen hyvinvointialueen järjestämään koulutukseen ovat pitkät (perhe ei asu Päijät-Hämeen alueella), korvataan perheelle kotiseudulla järjestettävän vastaavan koulutuksen osallistumismaksut. Asiasta voi sopia perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Perhehoidon sosiaalityöntekijä vastaa täydennyskoulutusten järjestämis-, osallistumis- ja sijaisjärjestelyistä ja hyvinvointialue vastaa niistä aiheutuvista kustannuksista.

16.2 Työnohjaus

Lyhytaikaisen perhehoidon päivystysperheille järjestetään ryhmätyönohjausta säännöllisesti. Perhehoitajille voidaan järjestää työnohjausta tarvittaessa yksilötyönohjauksena. Yksilötyönohjauksen edellytyksenä on toteutunut työskentely perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa ja ajantasainen tukisuunnitelma. Vastuutyöntekijä arvioi yksilötyönohjauksen tarpeen yhdessä perhehoitajan kanssa ja esittää tarpeen perhehoidon esihenkilölle päätettäväksi. Perhehoidon vastuutyöntekijä vastaa työnohjauksen järjestämis-, osallistumis- ja sijaisjärjestelyistä ja hyvinvointialue vastaa niistä aiheutuvista kustannuksista.

16.3 Vertaisuuteen perustuva perhehoidon tuki

Vertaistuki on yksi tärkeimmistä perhehoitajien tuen muodoista. Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa vertaistukiryhmiä järjestetään vuosittain. Lyhytaikaisen perhehoidon perheille

järjestetään säännöllisesti vertaistapaamisia. Perhehoidossa järjestetään säännöllisesti ohjattu tunnetyöskentelyryhmä (ent. Ihan iholla -kasvuryhmä).

17 Perhehoitajan vapaat ja sairastuminen

17.1 Vapaat toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa ja jälkihuollossa

Perhehoitajalla on oikeus vapaaseen, jonka pituus on kaksi päivää kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana lapsi on ollut sijoitettuna perheeseen vähintään 14 vuorokautta. Mikäli perhehoitajat haluavat käyttää oikeutensa vapaaseen, he sopivat lapsen hoitoon liittyvistä järjestelyistä perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Ensimmäisen sijoitusvuoden aikana vapaata kertyy sijoituskuukausien määrittämän vuorokausimäärän verran. Perhehoitaja voi valita myös, että käyttää vain osan vapaista ja ottaa käyttämättömän vapaan rahana.

Lasta hoitavan henkilön kanssa tulee tehdä tilapäishoitosopimus aina niissä tilanteissa, joissa perhehoitaja viettää vapaataan paikassa, josta käsin ei voi keskeyttää vapaata lapsen tarpeen sitä vaatiessa. Tällainen tilanne voi olla silloin, kun perhehoitaja lähtee ulkomaille tai kauemmaksi kotoa ilman sijoitettua lasta ja sijoitettua lasta hoitaa esimerkiksi perhehoitajan omat vanhemmat tai aikuiset lapset. Näissä tilanteissa tilapäishoito vähentää perhehoitajan lakisääteisiä vapaapäiviä vapaan ajalta, vaikka perhehoitaja ei muuten käyttäisi tilapäishoitoa.

Jälkihuollossa olevien nuorten perhehoitajilla on myös oikeus vapaaseen. Mikäli jälkihuollossa olevan nuoren perhehoitaja haluaa käyttää oikeutensa vapaaseen, nuoren hoitoon liittyvistä järjestelyistä sovitaan vastuutyöntekijän kanssa. Lähtökohtaisesti täysi-ikäinen nuori voi olla itsenäisesti kotona muutaman päivän ajan perhehoitajan lomaillessa eikä tilapäishoitoa nuorelle tarvita. Nuoren kyky olla yksin kotona perhehoitajan loman ajan arvioidaan jokaisen nuoren kohdalla yksilöllisesti. Esimerkiksi kehitysvammaisten jälkihuoltonuorten kohdalla nuoren hoitoon ja valvontaan liittyvät järjestelyt perhehoitajan vapaan ajalta voivat olla tarpeellisia. Jälkihuollossa olevien nuorten perhehoitajille ei makseta pitämättömästä vapaasta korvausta. Mikäli jälkihuollossa oleva nuori jää yksin kotiin perhehoitajan lomaillessa, nuori ei voi olla vastuussa perhehoitajan kodin valvomisesta, esimerkiksi lämmityksen tai muun talotekniikan ylläpidon osalta.

Perhehoitaja tekee edellisen vuoden vapaiden käytöstä ilmoituksen 15.1. mennessä Päijät-Sote sovelluksen kautta. Edellisen vuoden käyttämättömät vapaat korvataan viimeistään helmikuussa. Mikäli perhehoitaja haluaa muuttaa sovittua käytäntöä, hän sopii siitä perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa.

17.2 Perhehoitajan vapaat lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajalle kertyy vapaata kaksi vuorokautta sijoituksista, jotka kestävät yli 14 vuorokautta kalenterikuukaudessa. Vapaa korvataan rahana tai vapaan ajaksi sovitaan yhdessä perhehoitajan, lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa tilapäishoidosta. Jos lyhytaikainen perhehoitoperhe käyttää vapaan, lapsi on vapaan ajan tilapäishoitajan vastuulla joko perhehoitoperheen tai tilapäishoitajan kodissa.

17.2.1 Lyhytaikaisten päivystysperhehoitajien vapaan käyttö

Lyhytaikaiset päivystysperheet voivat käyttää vapaita päivystyssopimuksen voimassaolon aikana. Lomaa voi käyttää myös silloin, kun perheessä ei ole sijoitettuna lapsia. Vapaan käyttäminen ja siihen liittyvät sijoitettujen lasten hoitamisen järjestelyt suunnitellaan lyhytaikaisen perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa. Päivystysperheille maksetaan käyttämättömät vapaat rahana päivystyssopimuksen loppuessa.

17.2.2 Ei päivystys perheiden ja läheisverkostoperhehoitajien vapaan käyttö

Perheet voivat käyttää vapaata vain lapsen sijoituksen aikana. Lapsen sijoituksen ajalta kertynyt käyttämätön vapaa maksetaan rahana sijoituksen loputtua seuraavan kuukauden 15. päivän palkkion maksussa.

17.3 Maksut perhehoitajan vapaan ajalta

Lastensuojelun perhehoidossa hoitopalkkio ja kustannusten korvaus suoritetaan vapaan ajalta perhehoitajalle.

17.4 Perhehoitajan tilapäishoitaja

Tilapäishoitajat hyväksytään ja valmennetaan perhekohtaisesti tehtävään. Perheeseen tehdään myös kotikäynti, jossa tarkastetaan tilat ja annetaan tietoa tilapäishoitajana toimimisesta. Tilapäishoitaja toimittaa lasten kanssa työskentelevien rikostaustaotteen. Perhehoitolain säätelemä sijoitettujen lasten määrä koskee myös tilapäishoitoa. Perhehoitajan vastuutyöntekijä tekee tilapäishoidosta sopimuksen.

Tilapäishoitaja voi hoitaa lapsia perhehoitajan kotona, jolloin hänelle maksetaan hoitopalkkio sijoitettujen lasten lukumäärän mukaisesti. Mikäli hoito tapahtuu tilapäishoitajan kotona, maksetaan hoitopalkkion lisäksi kustannusten korvaus. Tilapäishoitajaksi sopii tasapainoinen aikuinen, jolla on kykyä vastata sijoitetun lapsen tarpeisiin ja aikaa ja voimavaroja hoitaa sijoitettua lasta kotonaan tai perhehoitajan kodissa. Tilapäishoitajalle maksettava hoitopalkkio maksetaan korotettuna, mikäli arvioidaan, että lapsen vaikeahoitoisuus tulee näkyviin myös tilapäishoidossa olon aikana.

Korotuksessa käytetään samaa korotusluokkaa, kuin mitä lapsen perhehoitajalle maksettavassa hoitopalkkiossa käytetään. Hoitopalkkion korottaminen arvioidaan aina jokaisen lapsen kohdalla yksilöllisesti.

17.5 Tilapäishoitajaan liittyvät erityisohjeet lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lyhytaikaisessa perhehoidossa tilapäishoitajana voi toimia:

1) Lype-perheen täysi-ikäinen lapsi, 2) muu lype-perhe, 3) muu tiiviisti lype-perheen arjessa mukana oleva aikuinen (mm. isovanhemmat, perhetuttava) tai 4) perhehoidon hyväksymä tilapäishoitaja.

Jos päivystysringissä oleva perhe toimii tilapäishoitajana, ei erillistä sopimusta tarvita. Muun tilapäishoitajan kanssa tehdään erillinen sopimus.

17.6 Perhehoitajan sairastuminen

Perhehoitajan oikeudesta sairauspäivärahaan löytyy tietoa mm. Perhehoitoliiton sivuilta ja Hyvää perhehoitoa – Toimeksiantosuhteisen perhehoidon tietopaketti -kirjasta.

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan Kelasta sairauspäivärahaa omavastuuajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää) jälkeen vuositulon perusteella. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden tarkastelujaksolta, joka edeltää työkyvyttömyyden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. (Sairausvakuutuslaki 2004.)

Perhehoitajan tulee ilmoittaa sijoittavalle hyvinvointialueelle välittömästi vakavasta sairastumisestaan, joka vaikuttaa kykyyn toimia perhehoitajana. Sijoittavan hyvinvointialueen tulee arvioida millä tukitoimenpiteillä perhehoito voi jatkua. Jos perhehoidon jatkumista ei voida turvata tukitoimenpitein, on arvioitava sijaishuoltopaikan muutosta perhehoitajan sairausloman ajaksi.

Jos perhehoidossa oleva henkilö hoidetaan perhehoitajan sairausloman aikana perhehoitajan kodissa perhehoitajan puolison tai muun oman verkoston avulla (asiakassuunnitelmassa tai muutoin sijoituksen alkaessa sovitun mukaisesti), hoitopalkkiot ja kulukorvaukset maksetaan normaalisti perhehoitajalle tai puolisolle/muulle verkostolle. Sen lisäksi perhehoitaja voi hakea Kelan sairauspäivärahaa.

18 Vakuutukset

18.1 Perhehoitajan vakuutukset ja sattuneiden vahinkojen korvaaminen

Hyvinvointialue vakuuttaa toimeksiantosopimuksen allekirjoittaneen/allekirjoittaneet perhehoitajat työssä tapahtuvan tapaturman varalta. Perhehoidon järjestämisestä vastaavalla taholla ei ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa tapaturmavakuutusta perhehoidossa olevalle henkilölle tai vakuutusta perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin vahinkoihin. Hyvinvointialue ei ole vakuuttanut lastensuojelun perhehoidon asiakkaita vahingon varalta. Tämän vuoksi on suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen, ja varmistaa, että se sisältää myös perhehoidossa olevien ja vierailevien henkilöiden vahinkovakuutuksen.

Vakuutukset ovat vakuutusyhtiö LähiTapiolassa. Perhehoitajan vakuutusnumero on 351-1099414D. Perhehoidon vastuutyöntekijään tai muuhun perhehoidon työntekijään tulee ottaa välittömästi yhteyttä, jos perhehoitajalle sattuu tapaturma. Vahinkoilmoitus täytetään sijoittajan puolesta ja se tulee olla vakuutusyhtiössä mahdollisimman pian sattuneen vahingon jälkeen.

18.2 Sijoitetun lapsen vakuutukset ja sattuneiden vahinkojen korvaaminen

Lastensuojelun perhehoitoon sijoitetut lapset ovat tapaturmavakuutettuja sijoittajan toimesta. Sijoitetun lapsen vakuutusturva ei kata urheiluseuran- tai järjestön järjestämiä valmennuksia. Niihin pitää ottaa erillinen henkilökohtainen vakuutus. Perhehoitaja voi halutessaan ottaa lapselle lisävakuutuksia. Perhehoitajan tulee merkitä itsensä mahdollisen vakuutuskorvauksen saajaksi, sillä muuten mahdollinen korvaus maksetaan lapsen huoltajille. Perhehoitajan tulee itse maksaa lapselle ottamansa vakuutus. Sijoitetulla lapsella tulee olla matkoilla voimassa oleva matkavakuutus, mutta matkavakuutuksen maksua ei korvata.

Vastuutyöntekijään tai muuhun perhehoidon työntekijään tulee ottaa välittömästi yhteyttä, jos lapselle sattuu tapaturma. Vakuutukset ovat vakuutusyhtiö LähiTapiolassa. Sijoitettujen lasten vakuutusnumero on 351-1099414-D. Vahinkoilmoitus täytetään sijoittajan puolesta ja se tulee olla vakuutusyhtiössä mahdollisimman pian sattuneen vahingon jälkeen.

Iälle tyypilliset vahingot katetaan iänmukaisella kustannustenkorvauksella, eikä niitä korvata erikseen. Mikäli lapsi rikkoo tai hajottaa jotakin arvokkaampaa, ilmoitus asiasta tehdään perhehoitajan oman kotivakuutuksen vakuutusyhtiöön, joka tekee korvauspäätöksen. Perhehoitaja voi hakea vahingonkorvausta Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta kotivakuutuksen omavastuuosuuteen ja muihin vahinkotilanteisiin, kuten kotivakuutuksen omavastuuosuuden alle jääviin korjauskustannuksiin. Hakemisen yhteydessä arvioidaan, onko perhehoitaja valvonut lasta iän ja kehitystason edellyttämällä tavalla eli olisiko vahinko ollut estettävissä. Kotivakuutuksen

omavastuuosuus tai sen alle jäävät korjauskulut korvataan vain, jos vahinko ei olisi ollut estettävissä. Hyvinvointialueelta korvaukset haetaan vahinkoilmoituslomakkeella, jonka saa perhehoidon työntekijöiltä tarvittaessa. Perhehoitaja palauttaa täytetyn vahinkoilmoituslomakkeen vastuutyöntekijälle, joka toimittaa sen eteenpäin. Vahinkoilmoituslomakkeeseen liitetään mukaan jo saatu vakuutusyhtiön korvauspäätös ja kuitit syntyneistä kustannuksista. Hakemus osoitetaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kirjaamoon ja perhehoitaja saa asiasta päätöksen.

19 Havainnot ja kirjaaminen lastensuojelun perhehoidossa

19.1 Toistaiseksi voimassa oleva perhehoito

Perhehoitaja sitoutuu raportoimaan sijoitetun lapsen tilanteesta kirjallisesti vähintään neljännesvuosittain. Havainnointilomake helpottaa asioiden kirjaamista ja havaintojen nimeämistä. Se auttaa perhehoitajaa ymmärtämään paremmin lasta ja vastaamaan hänen tarpeisiinsa. Havaintojen kirjaaminen auttaa jäsentämään asioita ja käsittelemään perhehoitajan omia tunteita ja reaktioita. Myös myönteisten asioiden esiin tuominen on tärkeää. Se auttaa näkemään lapsen edistymistä ja taitojen karttumista. Lapsen sanomiset kirjataan juuri sellaisena kuin lapsi on kertonut (ei omaa tulkintaa).

Vastuutyöntekijät lähettävät perhehoitajille alkuvuodesta sähköpostilla koko vuoden Lapsen kuulumiset -lomakkeet kerralla (samalla lähetetään muitakin lomakkeita, kuten matkalasku, lapsen sairauskustannusten korvaushakemus ja ilmoitus hoitopalkkion maksuun liittyvistä muutoksista -lomake). Kuulumislomakkeet palautetaan kolmen kuukauden välein perhehoitajien vastuutyöntekijälle, joka tallentaa ne lapsen asiakirjoihin. Palautuskuukausi on merkitty lomakkeeseen. Lomakkeita on mahdollista saada myös paperisena versiona vastuutyöntekijältä. Tietoturvasyistä lomake palautetaan postitse tai salatulla sähköpostilla.

Lomakkeita on myös mahdollista toimittaa Päijät-Sote-sovelluksen kautta. Lisätietoja saa omalta vastuutyöntekijältä.

19.2 Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikaiselta perhehoitajalta vaaditaan kykyä tehdä havaintoja lapsen käyttäytymisestä ja kehityksestä sekä lapsen ja vanhempien välisestä suhteesta. Tiedon välittäminen lapsesta lapsen vanhemmille ja sosiaalityöntekijälle on tärkeää. Lapsen tulotilanteesta ja ensimmäisten päivien ajalta on hyvä kirjata havainnot: lapsen fyysinen kunto (puhtaus, nälkäisyys, vaatetus jne.) ja lapsen psyykkinen kunto (reagointi, puheet, toiminta).

Havaintoja kirjataan säännöllisesti koko sijoituksen ajalta vähintään kerran kuukaudessa. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä voi ohjeistaa tiiviimpäänkin raportointiin. Havainnointilomake helpottaa asioiden ylös kirjaamista ja havaintojen nimeämistä. Se auttaa perhehoitajaa ymmärtämään paremmin lasta ja vastaamaan hänen tarpeisiinsa. Havaintojen kirjaaminen auttaa jäsentämään asioita ja käsittelemään omia tunteita ja reaktioita. Ylös voi kirjata myös asioita, jotka hämmästyttävät, vaikka niihin ei löytyisi selitystä.

Myös myönteisten asioiden esiin tuominen on tärkeää. Se auttaa näkemään lapsen edistymistä ja taitojen karttumista. Lapsen sanomiset kirjataan juuri sellaisena kuin lapsi on kertonut (ei omaa tulkintaa). Lyhytaikaisen perhehoitajan roolista havainnoijana on hyvä kertoa myös lapsen vanhemmille.

Lomakkeita on myös mahdollista toimittaa Päijät-Sote-sovelluksen kautta. Lisätietoja saa omalta vastuutyöntekijältä.

20 Perhehoidon hoitopalkkiot

Tässä luvussa kerrotaan hoitopalkkioiden määräytymisestä ja maksamisesta Päijät-Hämeen perhehoidossa. Kaikkien lastensuojelun perhehoidon hoitopalkkioiden määrät on koottu liitteeseen 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

Hoitopalkkio ja lapsen iänmukainen kulukorvaus maksetaan Provincia Oy:n palkanlaskennasta (myöh. palkanlaskenta). Perhehoitajien palkkalaskelma tulee sähköisenä verkkopankkiin. Jos se halutaan paperisena, tulee ottaa yhteyttä palkanlaskentaan.

Hoitopalkkiota voidaan korottaa, jos lapsi tarvitsee erityistä hoitoa ja huolenpitoa. Hoitopalkkion korotuksen perusteena voi olla Kelan myöntämä vammaistuki ja/tai vastuusosiaalityöntekijän tai muun asiantuntijan lausunto. Perhehoitajalla ei ole oikeutta korotettuun hoitopalkkioon silloin, kun lapsen sijoitus / sopimus on päättynyt ennen Kelan päätöstä (päätös vammaistuesta saadaan takautuvasti).

Perhehoitajalle maksetaan toimeksiantosopimuksen mukaisesti jokaisesta perhehoidossa hoidettavasta henkilöstä hoitopalkkio ja kulukorvaus. Lisäksi perhehoitajalle maksetaan toistaiseksi voimassa olevan perhehoidon alkamisen yhteydessä käynnistämiskorvaus yhdessä sovitun tarpeen mukaan. Eduskunta vahvistaa hoitopalkkion sekä kulu- ja käynnistämiskorvauksen vuosittaiset indeksitarkistusten määrät. Perhehoidosta vastaava viranhaltija tarkastaa vuosittaiset indeksikorotukset. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneiden perhehoitojaksojen mukaan seuraavana kalenterikuukautena toimeksiantosopimuksessa sovittuna maksupäivänä.

Perhehoidosta maksettava hoitopalkkio perustuu kunkin perhehoidossa olevan henkilön asiakassuunnitelmassa/hoito- ja palvelusuunnitelmassa kuvattuun hoivan ja huolenpidon tarpeeseen.

Hoitopalkkio on veronalaista tuloa ja siitä kertyy eläkettä. Hoitopalkkion maksuista keskeytysten aikana on tässä toimintaohjeessa sovittu erikseen.

20.1 Hoitopalkkion määräytyminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

20.1.1 Kotona olevan hoitopalkkio

Perhehoitaja, jolle maksetaan kotona olevan perhehoitajan hoitopalkkiota, ei voi olla mukana työelämässä. Perhehoitaja, jolla on toistaiseksi voimassa oleva toimeksiantosopimus voi tehdä satunnaista keikkatyötä korkeintaan viitenä päivänä kuukaudessa, enintään 40 h/kk. Kotona olevan perhehoitajan keikkatyö ei saa aiheuttaa lasten hoitoon erityisjärjestelyitä. Kotona olevan perhehoitajan hoitopalkkio maksetaan myös silloin, kun perhehoitaja on yhtäjaksoisesti yli kuukauden työttömänä tai vuorotteluvapaalla.

20.1.2 Osa-aikatyötä tekevän hoitopalkkio

Osa-aikatyössä työntekijän työaika on vähintään 20 % lyhempi kuin vastaavan kokoaikaisen työntekijän säännöllinen työaika. Osa-aikatyö tarkoittaa lyhennettyä työpäivää tai -viikkoa. Osa-aikatyöksi katsotaan myös yli viitenä päivänä kuukaudessa tapahtuva keikkatyöskentely. Vuosilomat eivät vaikuta työssäkäyvän perhehoitajan hoitopalkkion määräytymiseen.

20.1.3 Erityisen tuen perhehoitajan hoitopalkkio

Erityisen tuen perhehoitajat tarjoavat kodin erityistä hoitoa vaativille lapsille ja nuorille etukäteen sovitun paikkaluvun mukaisesti (enintään neljä paikkaa, jos kumpikin perhehoitajista on kotona). Perhehoitajilta vaaditaan sosiaali- ja terveysalan peruskoulutusta tai muuta sopivaksi katsottavaa koulutusta tai perehtyneisyyttä, joka tukee erityisen tuen perhehoitajana toimimista. Lisäksi vaaditaan työkokemusta lasten hoito- ja kasvatustyöstä. Erityisen tuen perhehoitajan palkkion maksamista perhehoitajalle arvioidaan aina yksilöllisesti lapsen hoidettavuuden perusteella. Erityisen tuen perhehoitajan palkkiota maksetaan, esimerkiksi vaativahoitoisten kehitysvammaisten, vakavasti sairaiden, liikuntavammaisten tai muuten erittäin vaativahoitoisten sijoitettujen lasten perhehoitajille. Erityisen tuen perhehoitajan palkkion maksaminen ei edellytä lähtökohtaisesti perhehoitajan olemista kotona, vaan kotona olemisen tarve arvioidaan kunkin lapsen ja perhehoitajan kohdalla yksilöllisesti. Erityisen tuen perhehoitajan hoitopalkkio on perushoitopalkkio, jonka lisäksi maksetaan matalampaa tai korkeampaa hoitopalkkion korotusta lapsen tilanteen

yksilöllisen arvioinnin perusteella, kts. toimintaohjeen luku 20.4 Hoitopalkkion korotus ja liite 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

20.2 Hoitopalkkion määräytyminen lyhytaikaisessa perhehoidossa

Päivystysperheelle on määritelty paikkaluvuksi 1–2, jonka perusteella heille maksetaan päivystyskorvausta. Päivystyskorvaus poistuu, kun lapsi sijoitetaan perheeseen. Jos perheessä on kaksi paikkaa ja perheeseen on sijoitettu yksi lapsi, perheelle maksetaan vapaasta päivystyspaikasta päivystyskorvausta.

Hoitopalkkio maksetaan aina jokaisesta sijoitetusta lapsesta. Sijoitettavien lasten määrä voi ylittää päivystysperheelle määritellyn paikkaluvun, jonka mukaan päivystyskorvaus maksetaan. Lyhytaikainen perhehoitajuus edellyttää kotona oloa. Hoitopalkkio maksetaan perhehoitajalle, joka on sitoutunut olemaan kotona. Mikäli lapsen sijoitus keskeytyy, päättyy hoitopalkkion maksatus kuluvan viikon lopussa. Mikäli perheeseen sijoitetaan toinen lapsi kyseisenä aikana, ei päällekkäistä hoitopalkkiota makseta keskeytyneen sijoituksen kanssa.

Lyhytaikaisen läheisverkostoperheen kohdalla hoitopalkkiot määräytyvät toistaiseksi voimassa olevan perhehoidon maksukäytäntöjen mukaisesti, mikäli perhehoitaja on työssäkäyvä tai eläkeläinen. Kotona olevalle lyhytaikaiselle läheisverkostoperhehoitajalle maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkiota.

20.3 Hoitopalkkion määräytyminen jälkihuollossa olevien nuorten perhehoitajilla

Mikäli nuori jatkaa asumista perhehoitajan luona täytettyään 18 vuotta, tehdään perhehoitajan kanssa erillinen toimeksiantosopimus. Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja iänmukainen kustannusten korvaus. Jos jälkihuollossa olevalla nuorella on säännöllisiä palkkatuloja, sovitaan nuoren asiakassuunnitelmassa, mitä kuluja (esim. harrastukset) nuoren edellytetään kustantavan itse.

Lastensuojelulain perusteella lastensuojelusta ei voida maksaa perhehoidon hoitopalkkiota eikä kulukorvausta sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 23 vuotta. Mikäli perhehoito jatkuu tämän jälkeen, tulee selvittää perhehoidon jatkumisen mahdollisuudet muun lainsäädännön perusteella (esim. vammaispalvelut).

Nuoren varusmiespalvelun ajalta perhehoitajille maksetaan hoitopalkkio koko kuukaudelta ja kustannustenkorvaus nuoren kotilomapäiviltä. Perhehoitajan tulee ilmoittaa nuoren armeijan aloittamisesta. Ilmoitus tehdään kirjallisesti perhehoitajan vastuutyöntekijälle palautettavalla lomakkeella (Ilmoitus hoitopalkkion maksuun liittyvistä muutoksista -lomake) tai täyttämällä lomake

Päijät-Sote sovelluksessa (Muutokset perhehoidon maksatukseen -lomake). Liikaa maksettu hoitopalkkio peritään takaisin.

20.4 Hoitopalkkion korotus

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on käytössä kaksi hoitopalkkion korotusluokkaa. Hoitopalkkiota voidaan korottaa, jos lapsi tarvitsee erityistä huolenpitoa ja hoitoa.

20.4.1 Alempi hoitopalkkion korotus

Alempi hoitopalkkion korotus maksetaan, kun lapsi saa Kelan maksamaa perusvammaistukea tai korotettua vammaistukea. Korotettu hoitopalkkio maksetaan vammaistuen myöntämisen ajalta takautuvasti Kelan tekemän päätöksen mukaisesti. Jos lapsi ei saa Kelan vammaistukea, voidaan korotus maksaa silloin, kun lapsi on arvioitu vaikeahoitoiseksi sosiaalityöntekijän arvion sekä asiantuntijaryhmän (perheneuvolan, lastenpsykiatrian tai lastensuojelun asiantuntijatyöryhmän) lausunnon mukaan.

Alempaa hoitopalkkion korotusta voidaan maksaa myös erityisestä muusta syystä. Erityinen muu syy määritellään yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, perhehoidon sosiaalityöntekijän ja vastuuohjaajan sekä lastensuojelun esihenkilön kanssa. Muu syy voi olla esimerkiksi haastava yhteistyö lapsen läheisverkoston kanssa, joka lisää lapsen arjen järjestelyitä. Arvioitaessa erityistä muuta syytä vertailukohteena ovat muiden perhehoitoon sijoitettujen lasten tilanteet.

20.4.2 Ylempi hoitopalkkion korotus

Ylempää hoitopalkkion korotusta maksetaan, kun lapsi saa Kelan myöntämää ylintä vammaistukea. Jos lapsi ei saa Kelan ylintä vammaistukea, voidaan korotus maksaa silloin, kun lapsi on arvioitu erittäin vaikeahoitoiseksi sosiaalityöntekijän arvion sekä asiantuntijatyöryhmän (perheneuvolan, lastenpsykiatrian tai lastensuojelun asiantuntijatyöryhmän) lausunnon mukaan.

Ylempää hoitopalkkion korotusta maksetaan, kun lapsella on tiivis terapia (viikoittain) ja perhehoitaja kuljettaa hänet sinne tai kun lapsella on paljon säännöllisiä tutkimuksia, seurantaa ja tukitoimia (esim. kehitysvammaisuus, FAS/FAE, ADHD), jotka sitovat perhehoitajaa.

20.4.3 Lapsen vaikeahoitoisuuden arviointi

Jos lapsella ei ole oikeutta vammaistukeen, lapsen vaikeahoitoisuutta arvioidessaan sosiaalityöntekijä kiinnittää huomiota lapsen tarvitseman hoidon erityiseen vaativuuteen, sitovuuteen ja ympärivuorokautisen huolenpidon ja avustamisen tarpeeseen perhehoitajan luona. Kriteerinä on, että lapsen hoito vaatii perhehoitajalta huomattavasti enemmän verrattuna muiden saman ikäisten

lasten hoitoon. Lapsen kasvuun liittyvät normaalit kehityskriisien aiheuttamat ongelmat eivät ole perusteita korotettuun hoitopalkkioon.

Lapsen arviointijaksoista, esimerkiksi alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalveluissa, lastenpsykiatrialla ja toiminta- tai puheterapeutilla ei pääsääntöisesti makseta korotettua hoitopalkkiota, vaan niihin liittyvien käynnit sisältyvät lapsen hoitopalkkioon ja normaaliin kulukorvaukseen. Niihin liittyvät matkakulut voi laskuttaa.

Mikäli sijoitetun lapsen hoitopalkkiota on tarvetta korottaa, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä keskustelee asiasta perhehoitajan ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Tämän jälkeen lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä esittää hoitopalkkion korottamista perusteluineen perhehoidon sosiaalityöntekijöille, jotka valmistelevat asian perhehoidon esihenkilön ratkaistavaksi. Päätös korotetusta hoitopalkkiosta on määräaikainen (poikkeuksena kehitysvammaiset lapset, joilla päätös voi olla toistaiseksi voimassa). Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, perhehoitajan vastuutyöntekijä ja perhehoitaja tekevät suunnitelman siitä, mitä muuta tukea perhe tarvitsee.

21 Sijoitetun lapsen kustannusten korvaaminen

21.1 Kustannusten korvaamisen yleiset käytännöt

Tässä luvussa kerrotaan yleisesti sijoitetun lapsen kustannusten korvauksesta. Kaikkien lastensuojelun perhehoidossa maksettavien kustannusten korvausten määrät on koottu liitteeseen 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

Perhehoidon kustannusten korvauksen (jatkossa kulukorvaus) määrittelyperusteena ovat todelliset perhehoidosta aiheutuvat kustannukset. Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa, jonka voi ilmoittaa verottajalle verovähennyskelpoisena tulonhankkimiskuluna. Kulukorvaukseen tehdään indeksitarkistukset vuosittain. Kulukorvausta tarkistetaan lakimuutosten ja lautakunnan päätösten mukaisesti.

21.2 Kustannusten korvaus toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Lapsen iänmukainen kulukorvaus sisältää korvauksen tavanomaisista lapsen arkipäivään liittyvistä menoista. Kulukorvaus on lapsikohtainen. Kulukorvaus sisältää korvauksen lapsen ravinnosta, asumisesta, hygieniamenoista, leluista, lapsen omaan käyttöön annettavasta viikko-/kuukausirahasta, vapaa-aikaan liittyvistä menoista (mm. edulliset harrastusvälineet, sisäänpääsyliput, lomareissut). Lisäksi kulukorvaus sisältää omavastuuosuuden terveyden ja sairaanhoitoon liittyvistä peruskuluista, vähäiset matkakulut, vaate- ja kenkähankinnat ja

yhteydenpidon lapselle läheisiin ihmisiin. Tavanomaisissa terveydenhuoltomenoissa omavastuu on 31 e/kk. Lapsen kuljettaminen esimerkiksi päivähoitoon, harrastuksiin, kavereiden luokse ja kesätöihin katetaan kulukorvauksesta eikä niitä korvata erikseen. Tästä voidaan poiketa lapsen yksilöllisen erityisen tilanteen edellyttämällä tavalla. Erityistä syytä arvioidaan perhehoidon tiimissä. Mikäli lapsen sijoitus keskeytyy, kulukorvaus maksetaan vain lapsen luonapitopäiviltä. Liika maksettu kulukorvaus peritään takaisin.

Sijoitetulle lapselle tulee mahdollistaa yhteydenpito hänelle läheisiin ihmisiin. Mikäli lapsi pitää yhteyttä läheisiinsä omalla puhelimellaan, sovitaan asiakassuunnitelmaneuvottelussa, kuka huolehtii liittymäkustannuksista.

21.3 Kustannusten korvaus lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lyhytaikaisessa perhehoidossa kustannusten korvaus on tarkoitettu käytettävän kokonaisuudessaan lapseen sijoituksen ajalta. Mikäli lapsen sijoitus keskeytyy, kulukorvaus maksetaan vain lapsen luonapitopäiviltä.

Lyhytaikaisten läheisverkostoperhehoitajien kohdalla kustannustenkorvaus määräytyy lyhytaikaisen perhehoidon maksukäytäntöjen mukaisesti.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa kustannusten korvaus sisältää korvauksen:

- Lapsen ravinnosta
- Asumisesta
- Hygieniamenoista
- Lapsen omaan käyttöön annettava viikko- /kuukausiraha
- Vapaa-aikaan liittyvistä menoista (mm. edulliset harrastusvälineet, sisäänpääsyliput, lomareissut).

Lisäksi kustannustenkorvaus sisältää omavastuuosuuden seuraavista asioista: (kts. myös luku 24 Lapsen muiden kulujen korvaaminen lastensuojelun perhehoidossa)

- Terveyden ja sairaanhoitoon liittyvät peruskulut (31 €/kk)
- Vähäiset matkakulut (omavastuu 400 km/kk=132 €/kk)
- Vaate- ja kenkähankinnat (90 €/kk)
- Yhteydenpito lapselle läheisiin ihmisiin (25 €/kk).

Sijoitetulle lapselle tulee mahdollistaa yhteydenpito hänelle läheisiin ihmisiin. Mikäli lapsi pitää yhteyttä läheisiinsä omalla puhelimellaan, sovitaan asiakassuunnitelmaneuvottelussa, kuka huolehtii

liittymäkustannuksista. Jos sovitaan, että perhehoitaja vastaa kustannuksista, kohtuullinen puhelinraha on 25 € kuukaudessa.

Tässä vielä havainnollistava esimerkki, miten kustannustenkorvaus lyhytaikaisessa perhehoidossa jakautuu:

- ~440 €/kk Ruokakustannukset (korvikkeet/soseet/perusruoka)
- 132 €/kk 400 km/kk kilometrikuluja (ylimenevä osuus korvataan matkalaskua vastaan 0,33 €/km. Mikäli useampi lapsi sijoituksessa, lasketaan omavastuu * lasten lukumäärä. Tähän summaan sisältyy myös matkakortit)
- ~299 €/kk Asumis- ja muut arjenkustannukset (esim. sähkö, vesi, parkkimaksut)
- 10–66 €/kk Lapselle annettava kuukausiraha
- 31 €/kk Terveydenhoitokuluja (ylimenevä osuus korvataan kuitteja vastaan)
- ~60 €/kk Vapaa-ajan kuluja (mm. edulliset harrastevälineet, sisäänpääsymaksut)
- 25 €/kk Yhteydenpitokuluja (perhehoitajan puhelimen käyttö/ lapselle maksettava puhelinraha)
- ~55–95 €/kk Hygieniakuluja (mm. vaipat/siteet/shampoot/hiustenleikkaus)
- 90 €/kk Vaatekulut (kuitteja vastaan korvataan ylimenevä osuus, josta kuitenkin sovittava lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Huomioitava, että kuitit kerätään koko sijoituksen ajalta, jotta voidaan osoittaa, että lapsen omavastuu-osuus vaaterahasta on käytetty.)

22 Hoitopalkkion ja kustannusten korvauksen muutokset

22.1 Hoitopalkkion muutoksista ilmoittaminen

Perhehoitajan tulee ilmoittaa kirjallisesti muutoksista, jotka vaikuttavat hoitopalkkion maksuun. Liikaa maksettu hoitopalkkio peritään takaisin. Hoitopalkkiota tarkistetaan lakimuutosten mukaisesti.

22.2 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon keskeytymisen ajalta

Lapsen huostaanottoasian ollessa vireillä hallinto-oikeudessa voidaan perhehoitosopimuksen irtisanomisajan korvauksissa käyttää kotona olevan perhehoitajan hoitopalkkiota (ensimmäinen sijoitusvuosi), mikäli hallinto-oikeus ei vahvista huostaanottoa ja/tai sijoitusta kyseiseen sijaishuoltopaikkaan. Irtisanomisajan maksukäytäntö kirjataan toimeksiantosopimukseen.

Lastensuojelun perhehoidossa toimeksiantosopimus päättyy ilman irtisanomisaikaa lapsen täyttäessä 18 vuotta. Mikäli nuoren sijoitus jatkuu jälkihuoltona, tehdään siitä erillinen sopimus.

22.3 Keskeytys perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Mikäli toistaiseksi voimassa oleva perhehoito keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä, irtisanomista seuraavalta kahdelta kuukaudelta maksetaan perhehoitajalle pienin hoitopalkkio, jos lapsi ei ole perhehoitajan hoidossa irtisanomisaikana. Jos toistaiseksi voimassa oleva perhehoito päättyy ennakoimattomasti perhehoitajasta riippumattomasta syystä, on perhehoitajalla oikeus saada irtisanomisajalta maksettavan palkkion lisäksi yhden kuukauden hoitopalkkion määrää vastaava korvaus. Kulukorvausta ei makseta, jos lapsi ei asu perhehoitajan luona.

22.4 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon päättyessä

Perhehoidon päättyessä, palkkio ja kulukorvaus maksetaan samoin kuin edellisessä kohdassa. Täysi-ikäisten nuorten kohdalla hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen päättyvät päivään, jolloin nuori täyttää 18 vuotta.

22.5 Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset perhehoidon toimeksiantosopimuksen purkamistilanteissa

Mikäli lapsen sijoitus perhehoitoon puretaan sijoittajan toimesta siksi, että perhehoitaja on laiminlyönyt tehtävänsä hoitoa, hoitopalkkiot ja kulukorvaus maksetaan siihen asti, kun lapsi asuu perhehoitajan luona. Toimeksiantosopimuksen purkamistilanteissa ei ole irtisanomisaikaa, mikäli syy johtuu perhehoitajan tehtävän laiminlyönnistä. Perhehoitajan tehtävän laiminlyönnistä johtuva toimeksiantosopimuksen purkaminen voi johtua, esimerkiksi siitä, että perhehoitaja on kaltoinkohdellut perhehoidossa sijoitettuna olevaa lasta ja lapsi joudutaan siirtämään tämän vuoksi toiseen sijoituspaikkaan.

Jos perhehoitaja ei halua hoitaa sijoitettua lasta perhehoidon irtisanomisaikana, se tulkitaan toimeksiantosopimuksen purkamisena, eikä hoitopalkkiota ja kulukorvausta makseta irtisanomisajalta.

23 Käynnistämiskorvaus

23.1 Käynnistämiskorvaus toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Tässä luvussa kerrotaan yleisesti sijoitetusta lapsesta maksettavasta käynnistämiskorvauksesta. Käynnistämiskorvauksen määrä on liitteessä 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

Käynnistämiskorvaus voidaan käyttää kahden ensimmäisen vuoden aikana lapsen tulosta aiheutuviin kustannuksiin, kuten erityisiin vaatehankintoihin, auton turvaistuimeen sekä remontti- ja huonekalukustannuksiin. Sijoitetun lapsen puhelimen voi perhehoidon alkaessa hankkia käynnistämiskorvauksella. Matkakuluja, jotka liittyvät hankintojen tekemiseen, ei korvata.

Myönnetty käynnistämiskorvaus merkitään toimeksiantosopimukseen. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla (vammaispalvelulaki tai lääkinnällinen kuntoutus). Perhehoitajan tulee esittää uuden perhehoidon toimeksiantosopimuksen tekemisen yhteydessä voimassa oleva lääkärin T-lausunto ja lasten kanssa työskentelevien rikosrekisteriote (T-lausunnon voimassaoloaika kaksi vuotta, rikosrekisteriotteen voimassaoloaika kuusi kuukautta). Perhehoitaja voi hakea korvausta niistä aiheutuneisiin kustannuksiin käynnistämiskorvauksesta kuitteja vastaan. Mikäli perhehoitaja on käynyt PRIDE-valmennuksen Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toteuttamana, korvataan perhehoitajalle PRIDE-valmennuksen materiaalimaksu käynnistämiskorvauksesta kertaluonteisesti.

Käynnistämiskorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa. Perhehoitaja voi vähentää sen omassa verotuksessaan tulonhankkimisvähennyksenä.

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa on neuvoteltava etukäteen siitä, mitä käynnistämiskorvauksella voidaan hankkia. Käynnistämiskorvauksella tehtävistä hankinnoista tehdään hankintasuunnitelma ja kustannusarvio. Käynnistämiskorvauksella hankittavia tavaroita voi ostaa uutena tai käytettynä. Mikäli tavara ostetaan käytettynä, perhehoitaja tekee siitä itse kuitin ja pyytää myyjän allekirjoituksen kuittiin. Kuittista on käytävä ilmi hankittu tuote, hankintapäivämäärä, hinta ja myyjän allekirjoitus.

Sijoituksen alkaessa perhehoitajalle maksetaan käynnistämiskorvausta tuleviin hankintoihin 1000 € ennakkoon. Perhehoitaja säilyttää kuitit hankinnoista ja toimittaa summan ylityttyä kuitit omalle vastuutyöntekijälleen joko paperisina tai täyttämällä lomakkeen Päijät-Sote-sovelluksessa ja liittämällä kopiot kuiteista hakemuksen mukaan. Tämän jälkeiset hankinnat korvataan tositteiden mukaan.

Mikäli lapsen sijoitus perhehoitoperheessä päättyy, lapselle hankitut tavarat siirtyvät lapsen mukana. Mikäli käynnistämiskorvausta on käytetty hankintoihin, jotka eivät voi siirtyä lapsen mukana, voidaan käynnistämiskorvaus tai osa siitä periä takaisin huomioiden lapsen sijoituksen kestoaika.

23.2 Käynnistämiskorvaus lyhytaikaisessa perhehoidossa

Käynnistämiskorvausta ei makseta lyhytaikaisessa perhehoidossa.

24 Lapsen muiden kulujen korvaaminen

Lapsella voi olla myös muita kuluja, jotka eivät ole määritelty kulukorvauksella katettaviksi. Lapsen yksilölliseen tilanteeseen liittyvät kulut, esimerkiksi koulukustannusten ja harrastusten korvauksesta sovitaan lyhytaikaisessa ja toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa erikseen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Seuraavat kulut korvataan lapsen sijoitusmuodosta riippumatta, mikäli lapsen hoidon korvauksen perintä on aloitettu. Korvaamisessa voidaan kuitenkin käyttää myös lapsikohtaisesti yksilöllistä harkintaa, jos hoidon korvauksen perintää ei ole aloitettu. Yksiköllistä harkintaa arvioidaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Tässä luvussa kerrotaan yleisesti sijoitetun lapsen muiden kulujen korvaamisesta. Muiden kulujen korvausten määrät on liitteessä 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

24.1 Opiskelu

Leirikoulu-, ylioppilastutkinto- ja pääsykoemaksut korvataan. Tavalliseen koulunkäyntiin liittyvät menot kuten kynät, teroittimet, pyyhekumit, vihot ja mapit sisältyvät kulukorvaukseen. Tietokoneen hankintaa tuetaan sijoituksen aikana kertaluonteisesti.

Opintotuki peritään hoidon korvauksena.

24.2 Lapsen loman tukeminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Kaikkien alle 18-vuotiaiden lasten lomaa tuetaan erillisellä kesäkuun palkkionmaksun yhteydessä maksettavalla korvauksella. Korvausta ei tarvitse erikseen anoa. Maksettaessa korvauksesta pidätetään vero, jonka perhehoitaja voi verotuksessa vähentää tulonhankkimiskuluna.

Erillistä korvausta lapsen ulkomaanmatkoista ei makseta. Passi tai henkilökortti korvataan sen mukaan, kumpaa lapsi tarvitsee, mutta molempia ei korvata, jos toinen on voimassa.

24.3 Terveydenhuollon ja sairaanhoidon kulut

Käsikauppalääkkeet, satunnaiset antibioottikuurit ja yksittäiset poliklinikkamaksut kuuluvat lapsen kustannusten korvaukseen. Lapsen sairauden hoitoon liittyvistä kuluista korvataan omavastuun (31 e/kk) ylittävät kulut. Sairauskustannukset haetaan joko paperisella, perhehoitajan vastuutyöntekijälle palautettavalla sairauskustannusten korvaushakemuksella tai Päijät-Sote-sovelluksen kautta (Hakemus lastensuojelun perhehoidon kustannuksista -lomake). Hakemukseen merkitään kaikki tosiasialliset kulut, myös omavastuuosuus. Hakemukseen liitetään myös kuitit tai Päijät-Sote-sovelluksessa kuittikopiot. Sairauskustannuksia haettaessa hakemuksesta tulee ilmetä, minkä sairauden hoitoon kulut liittyvät. Jos perheeseen on sijoitettu useampi lapsi, niin hakemuslomakkeesta tulee käydä ilmi, kenen lapsen kulu on kyseessä. Tietoturvasyistä hakemuksia ja kuitteja ei voi palauttaa sähköisesti, vaan ne pitää postittaa perhehoitajan vastuutyöntekijälle.

Terveydenhuollon palveluista on käytettävä julkisia palveluja. Yksityisten palvelujen käytöstä on aina neuvoteltava etukäteen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Mikäli lapsella on lääkärin määräämä säännöllinen lääkitys, se korvataan kokonaan. Mikäli lasta käytetään poliklinikalla säännöllisesti liittyen jonkin sairauden hoitoon, korvataan käynnit kokonaan. Sairauskustannuksia haettaessa hakemuksesta täytyy käydä selkeästi ilmi minkä sairauden hoitoon kulut liittyvät. Silmälasit ja piilolinssit sekä lapsen terapian omavastuuosuudet korvataan. Silmälasien hankinnasta lapselle on sovittava lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Lapsen iänmukaiseen, normaaliin kehitykseen liittyvien käyntien (mm. neuvola, terveyskeskus, hammaslääkäri ja päivystyskäynnit) matkakulut sisältyvät perhehoidon kulukorvaukseen. Lapsen terapiaan, tutkimuksiin ja sairauden hoitoon liittyvät matkakulut haetaan Kelasta. Kela korvaa omavastuuosuuden ylittävät tarpeelliset matkakustannukset. Kelan matkakattoon eli vuotuiseen omavastuuosuuteen lasketaan mukaan sekä matkojen omavastuuosuudet että niitä pienemmät kertakustannukset. Kiinteää omavastuuosuutta pienemmät matkakustannukset tulee hakea kuuden kuukauden kuluessa matkan tekemisestä. Kun perhehoitaja saa Kelalta päätöksen matkakaton täyttymisestä, päätös toimitetaan perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Matkakustannukset voivat olla perhehoitoon sijoitetun lapsen tai perhehoitajan kustannuksia. Pysäköintimaksuja ei korvata.

24.4 Päivähoito- ja iltapäiväkerhomaksut

Lapsen ilmoittaminen päivähoitoon sovitaan perhehoitajan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kesken. Lapsi saa sijoittavasta kunnasta maksusitoumuksen kunnalliseen päivähoitoon. Perhehoitajat eivät maksa lapsen päivähoitomaksuja eivätkä heidän tulonsa vaikuta maksun suuruuteen. Yksityisessä päivähoidossa lapsi voi käydä vain poikkeustapauksessa ja siitä on aina neuvoteltava etukäteen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhomaksut korvataan sosiaalitoimesta, silloin kun perhehoitaja käy töissä ja hänelle maksetaan työssäkäyvän hoitopalkkiota. Perhehoitaja maksaa laskun itse ja korvauksen saa kuittia vastaan. Kotona olevan perhehoitajan hoitopalkkiota saaville voidaan korvata aamu- ja iltapäiväkerhonmaksut, mikäli palvelu arvioidaan lapselle tarpeelliseksi. Arvioinnin ja päätöksen asiasta tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.

Lapsi voi olla päivähoidoissa vain kuntoutuksellisista syistä, silloin kun perhehoitajalle maksetaan kotona olevan perhehoitajan hoitopalkkiota. Lapsen kuljetus päiväkotiin katetaan kulukorvauksella. Lyhytaikaisessa perhehoidossa lapsi voi jatkaa päivähoidossa sijoituksen ajan, jos hän on ollut päivähoidossa jo ennen sijoitusta ja vaikka päivähoidon tarve ei olisi kuntoutuksellinen. Avohuollon

sijoituksessa lapsen vanhemmat maksavat päivähoitomaksun. Kiireellisen sijoituksen aikana päivähoitomaksuista vastaa hyvinvointialue.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa korvataan lapsen päivähoitoon kuljettamisesta aiheutuvat matkakustannukset.

24.5 Rippikoulu ja Prometheus-leiri

Niiden lasten kohdalla, joilla on aloitettu hoidon korvauksen perintä, lasten rippikoulun ja rippileiriä vastaavien leirien kustannuksista korvataan perusleirimaksu. Maksut korvataan perhehoitajalle kuittia vastaan. Erityisrippikoulujen (mm. laskettelu, ratsastus) ylimääräisiä kustannuksia ei korvata.

24.6 Matkapuhelimen hankinta ja paikannus

Perhehoidossa olevan lapsen ja nuoren ajanmukaiseen matkapuhelimeen voi käyttää keskimäärin 250 euroa. Mikäli lapselle tai jälkihuollossa perhehoidossa asuvalle nuorelle hankitaan kalliimpi puhelin, ylimeneviä kustannuksia ei korvata. Uusi puhelin korvataan silloin, kun lapsen puhelinta on tarpeellista vaihtaa tavanomaisen laitteiden elinkaaren mukaisesti tai laitteen rikkouduttua. Puhelimen tulee olla nykyaikainen kosketusnäyttöpuhelin, jossa mahdollistuu lasten ja nuorten tyypillinen puhelimen ja sovellusten käyttö ikätasoisesti. Mikäli lapsen ja nuoren puhelin rikkoutuu toistuvasti, keskustellaan uuden puhelimen hankkimisesta lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Sijoitetun lapsen puhelimen voi perhehoidon alkaessa hankkia myös käynnistämiskorvauksella.

Sijoitetun lapsen puhelinta ei saa paikantaa siihen tarkoitetuilla sovelluksilla.

24.7 Vaatteet ja kengät toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa olevan lapsen vaatehankinnat sisältyvät iänmukaiseen kulukorvaukseen.

24.8 Vaatteet ja kengät lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lapsen vaatehankintoihin on lyhytaikaisen perhehoidon kustannuksen korvauksessa varattu 90 e/kk. Mikäli hankintoihin varattu summa ei kata lapselle välttämättömiä vaatehankintoja, korvataan ylimenevä summa. Perhehoitajan tulee osoittaa kuiteilla, että kustannustenkorvauksesta on käytetty vaatehankintoihin 90 euroa jokaista kuukautta kohti, jolloin lapsi on ollut sijoitettuna perheeseen ja perhe on saanut kustannusten korvausta.

Kustannusten korvauksen (90 €/kk) ylittämät lapsen vaate- ja kenkähankinnat korvataan erillisen suunnitelman mukaan. Erillinen suunnitelma vaatehankintoihin laaditaan vastuutyöntekijän kanssa ja sovitaan etukäteen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Perhehoitaja toimittaa hankinnoista lomakkeen ja liittää siihen kuitit. Jos perheeseen on sijoitettu useampi lapsi, niin lomakkeesta tulee käydä ilmi, kenen lapsen kulu on kyseessä. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee päätöksen asiasta, jonka jälkeen ne maksetaan perhehoitajalle.

24.9 Harrastusten tukeminen toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Harrastusrahakorvaus maksetaan tammikuun lopussa, eikä sitä tarvitse erikseen anoa. Korvauksesta pidätetään vero. Mikäli harrastusraha ei kata lapsen harrastuskuluja, voidaan lapsen harrastusta tukea harkinnanvaraisesti. Harrastuksen harkinnanvarainen tukeminen edellyttää etukäteen tehtyä suunnitelmaa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Harkinnanvaraisesti tuetaan vain yhtä harrastusta, johon lapsi on sitoutunut. Harkinnanvaraisen korvauksen myöntäminen edellyttää, että perhehoitaja osoittaa kuiteilla käyttäneensä jo myönnetyt korvaukset tähän harrastukseen. Välttämättömistä harrastusvarusteista korvataan puolet (sisältyy harrastusrahaan). Päätöksen lapsen harrastuksen harkinnanvaraisesta tukemisesta tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.

Harrastuksiin liittyvät matkakulut kuuluvat kulukorvauksella katettaviin menoihin eikä niitä korvata erikseen. Jälkihuollossa olevan nuoren harrastusraha maksetaan sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan.

25 Matkakulut

Tässä luvussa kerrotaan yleisesti perhehoitajalle korvattavista matkakuluista. Korvattavien matkakulujen määrät ovat liitteessä 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset.

25.1 Matkakulut toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa

Lapsen iänmukaiseen, normaaliin kehitykseen liittyvien käyntien (mm. neuvola, terveyskeskus ja hammaslääkäri) matkakulut sisältyvät perhehoidon kustannusten korvaukseen. Lapsen kuljetusta päiväkotiin ja harrastuksiin ei korvata erikseen.

Lapsen ja hänen lähiverkostonsa tapaamisista aiheutuneet kulut korvataan asiakassuunnitelmassa sovitun yhteydenpidon mukaisesti. Lisäksi korvataan lapsen tilanteeseen liittyvistä neuvotteluista sekä perhehoitajien koulutukseen, työnohjaukseen ja tukityöskentelyn tapaamisiin osallistumisesta aiheutuvat matkakulut. Julkisten liikennevälineiden maksut korvataan kuittien mukaisesti. Matkalasku tulee tehdä 3 kk sisällä matkasta.

Lapsen terapiaan, tutkimuksiin tai sairaudenhoitoon liittyvät matkakulut haetaan Kelasta. Vuonna

2025 yhteen suuntaan tehdystä matkasta omavastuuosuus on 25 €. Kela korvaa sen ylittävät tarpeelliset matkakustannukset. Perhehoidosta korvataan perhehoitajalle kulut, joita Kela ei korvaa (esim. terapian kartoituskäynnit). Matkalaskun liitteeksi laitetaan Kelan päätös.

Jos sairaanhoitoon tai kuntoutukseen liittyvien matkakustannusten omavastuut kalenterivuoden aikana ylittävät 300 €, Kela maksaa ylittävän osan tarpeellisista matkakustannuksista kokonaan. Matkakattoon eli vuotuiseen omavastuuosuuteen lasketaan mukaan sekä matkojen omavastuuosuudet että niitä pienemmät kertakustannukset. Perhehoitajan on muistettava hakea myös kiinteää omavastuuosuutta pienemmät matkakustannukset kuuden kuukauden kuluessa matkan tekemisestä. Kun perhehoitaja saa Kelalta päätöksen matkakaton täyttymisestä, päätös toimitetaan perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Matkakustannukset voivat olla perhehoitoon sijoitetun lapsen tai perhehoitajan kustannuksia. Parkkimaksuja ei korvata.

Matka- ja yhteydenpitokustannuksiin täytetään Päijät-Sote sovelluksessa oleva lomake, joka toimii hakemuksena. Hakemukseen täytyy merkitä selvästi, ketä lasta kustannus koskee ja minkälaisesta kustannuksesta on kyse.

25.2 Matkakulut lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lyhytaikaisessa perhehoidossa matkakuluina huomioidaan lapsen ja läheisten yhteydenpitoon liittyvät matkat, lapsen vienti harrastukseen (harrastus alkanut ennen sijoitusta), päivähoitoon/kouluun, terapia yms. neuvottelut lapsen asiassa. Samoin korvataan matkat asiakassuunnitelmaneuvotteluihin ja työnohjaukseen. Parkkimaksuja ei korvata.

Perhehoitajalle korvataan matkakuluja 400 kilometriä kuukaudessa tai 100 kilometriä viikossa ylittäviltä matkoilta 33 senttiä kilometri / lapsi. Perhehoitajan matkakuluja korvatessa huomioidaan lapsen sijoituksen kesto. Mikäli lapsen sijoitus alkaa kesken kalenterikuukauden, lasketaan omavastuukilometrit viikkokohtaisesti (100 km/vk). Mikäli perhehoitaja käyttää julkisia liikennevälineitä korvataan 33 € viikossa tai 132 € kuukaudessa ylittävä osuus/lapsi. Vähäisemmät matkat/kulut sisältyvät kustannusten korvaukseen.

Matkakulujen omavastuu on sidottu perheeseen sijoitettujen lasten lukumäärään. Mikäli perheessä on sijoitettu yksi lapsi, on omavastuu 400 km kuukaudessa. Jos lapsia on kaksi, on omavastuuosuus 800 km kuukaudessa. Kustannukset haetaan vain siinä tapauksessa, että omavastuuosuus ylittyy. Yksittäiseen lapseen tai sisarusparveen kohdistuvat matkat merkitään omille matkalaskuille. Mikäli perheeseen on sijoitettu useampi lapsi, merkitään lasten yhteiset matkat vain yhteen matkalaskuun (ei jokaiselle lapselle erikseen).

Matkalasku tulee toimittaa kalenterikuukausittain lyhytaikaisen perhehoidon vastuutyöntekijälle maksimissaan 3 kk sisällä matkasta. Hyvä käytäntö on, että matkalaskut palautetaan joko sähköisesti Päijät-Sote sovelluksen kautta tai paperisena aina kalenterikuukauden päätyttyä mahdollisimman pian. Vastuutyöntekijä vähentää matkalaskuista omavastuun ja toimittaa sen maksettavaksi. Matkalaskut maksetaan Provincia Oy:n kautta palkkion maksujen yhteydessä seuraavassa mahdollisessa maksatuksessa.

26 Perhehoidossa olevan lapsen yksityis- ja käyttövarat

26.1 Lapsen viikko-/kuukausiraha

Perhehoitajan on maksettava lapselle viikko- tai kuukausirahaa (ns. käyttövara) lapsen iän mukaan. Kuukausiraha sisältyy kustannusten korvaukseen. Kuukausiraha tulee maksaa, vaikka nuorella olisi omia tuloja. Kuukausirahaa tai osaa siitä ei voi myöskään evätä lapselta rangaistuksena tai korvauksena, esimerkiksi rikkoutuneesta tavarasta. Käyttövarat tulee maksaa lapselle käteisenä tai tilillepanona, ei esimerkiksi yhteisen kauppareissun yhteydessä lelun hankintana perhehoitajan tililtä. Lapsen tulee voida käyttää raha haluamallaan tavalla. Perhehoitajalla tulee olla tosite suorituksesta lapselle. Tosite voi olla pankin tiliote tai lomake, jonka saa perhehoitajan vastuutyöntekijältä. Lapsi, joka osaa kirjoittaa, kuittaa käyttövaralomakkeeseen saaneensa rahan, mikäli raha maksetaan käteisenä. Lomake tulee palauttaa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle jokaisen vuoden vaihtuessa. Vauvojen tai pienten lasten kohdalla käyttövaran voi tallentaa esimerkiksi lapselle hankittuun säästöpossuun tai tallettaa lapsen tilille myöhempää käyttöä varten.

26.2 Lapsen itsenäistymisvarat

Itsenäistymisvarat kertyvät lapsen ja nuoren hoidonkorvauksena perittävistä lapsen ja nuoren etuuksista ja vanhemmilta perittävistä tuloista ja etuuksista. Hoidonkorvauksena perittävistä etuuksista (esim. perhe-eläke, elatusapu, vammaistuki, opintotuki) 40 % tilitetään lapsen itsenäistymisvaroihin. Itsenäistymisvarat ovat Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallinnoimalla, lasta tai nuorta varten avatulla tilillä. Niillä tuetaan nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa. Mikäli itsenäistymisvaroja ei ole kertynyt tai jos ne ovat riittämättömät, tuetaan itsenäistymässä olevaa nuorta myöntämällä hänelle taloudellista tukea. Jälkihuollon sosiaalityöntekijä tekee nuoren kanssa suunnitelman itsenäistymisvarojen käytöstä.

26.3 Lapsen tilin avaus

Perhehoitajan tulee keskustella lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa tilin avaamisesta lapselle ja sopia toimintatavat tilin avaamiseksi. Jos tili on lapsen omissa nimissä,

huoltajalla on oikeus tilin käyttöön. Myös pankeilla on erilaisia toimintatapoja sijoitetun lapsen pankkitilin avaamisessa. Perhehoitajan tulee selvittää oman pankin toimintakäytännöt.

27 Kelan etuudet

Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa lapsilisä maksetaan perhehoitajalle. Perhehoitaja tekee itse Kelalle lapsilisähakemuksen. Lapsilisä kannattaa anoa heti lapsen muuttaessa perhehoitajan luo, jotta se alkaa tulla jo sijoituksen alkamiskuukaudesta lähtien. Mikäli lapsi sijoitetaan perheeseen kesken kuukauden, tulee oikeus lapsilisään seuraavasta kuukaudesta. Lapsen sijoittajakunnasta lähetetään suoraan Kelalle lausunto, jonka perusteella perhehoitaja saa sijoitetun lapsen lapsilisän. Lapsilisän suuruus määräytyy perhehoitajan perheen lapsilisään oikeutettujen lasten lukumäärän mukaan. Jos perheessä on esimerkiksi ennestään kolme lasta ja sijoitettu lapsi tulee neljänneksi, perhe saa yhtä suuren lapsilisän kuin perhe, jolla on neljä lasta.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa lapsilisää ei makseta perhehoitajalle. Hyvinvointialue alkaa periä lapsilisää huoltajalta hoidon korvauksena, kun sijoitus on kestänyt yli 6 kk.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki ja 16 vuotta täyttäneen nuoren vammaistuki peritään hoidon korvauksena hyvinvointialueelle. Lapsen vammaistuen hakee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Perhehoitajan vastuulla on antaa hakemusta varten (esitäyttää lomakkeen) tarvittavat tiedot.

Työssäkäyvällä perhehoitajalla on oikeus hakea Kelan myöntämää **erityishoitorahaa**. Se on korvaus ansionmenetyksestä tilanteessa, jossa alle 16-vuotiaan sairaan tai vammaisen lapsen huollosta vastaava aikuinen ei voi tehdä työtään, koska hänen on osallistuttava lapsen sairaala- tai poliklinikkahoitoon tai kuntoutukseen.

17-vuotias sijoitettu lapsi hakee **opintotukea**. Opintotuki peritään hoidon korvauksena. Kelan **koulumatkatukea** on mahdollista hakea toisen asteen opintoihin.

Hoidon korvauksena perittävät Kelan etuudet kerryttävät lapsen itsenäistymisvaroja 40 % myönnetystä etuudesta.

Perhehoitajat eivät ole oikeutettuja **tartuntatautipäivärahaan** sijoitettujen lasten osalta. Kaikki työnantajat eivät ole tästä tietoisia, joten huolehdithan tarvittaessa tiedonkulusta, jotta vältytte esimerkiksi palkan takaisinperinnältä.

Mikäli sijoitettu lapsi määrätään karanteeniin ja perhehoitaja joutuu jäämään pois töistä, maksetaan perhehoitajalle karanteenipäiviltä kotona olevan perhehoitajan palkkiota (41,30 €/pv) hänen

normaalisti saamansa työssäkäyvän perhehoitajan palkkion lisäksi. Korvauksen maksamista varten perhehoitajan on toimitettava omalle vastuutyöntekijälleen lapsen karanteenipäätös sekä työnantajan todistus siitä, ettei kyseiseltä ajalta ole maksettu palkkaa. Myös palkkalaskelma kelpaa tositteeksi. Mikäli perhehoitajan ei ole mahdollista jäädä kotiin lapsen karanteenin ajalle, hänen tulee ottaa yhteys perhehoitajan vastuutyöntekijään lapsen tarvitseman hoidon järjestämiseksi. On hyvä selvittää myös oman työnantajan ohjeistus lapsen sairastamisesta.

28 Perhehoidon maksatus

28.1 Yleiset käytännöt

Perhehoidon maksatuksessa on käytössä Päijät-Sote sovellus. Perinteiset paperilomakkeet ja maaposti on edelleen käytössämme. Päijät-Sote sovelluksen ohjeistuksen ja opastuksen perhehoitaja saa omalta vastuutyöntekijältään.

Sijoitukseen liittyviä korvauksia maksetaan perhehoitajalle sekä palkanlaskennasta (Provincia oy) että perhehoidon palvelusihteerien kautta. Perhehoitajan tilinumeron muuttuessa on tieto muutoksesta toimitettava Päijät-Sote sovelluksessa tai omalle vastuutyöntekijälle paperilomakkeella. Näin varmistetaan se, että palkkio, kulukorvaus ja muut perhehoidon korvaukset tulevat oikealle tilille. Jos ilmoitus muutoksesta tehdään vain palkanlaskentaan, ei perhehoidon muita kulukorvauksia voida maksaa. Hoitopalkkio ja iänmukainen kustannusten korvaus maksetaan palkanlaskennasta. Perhehoitajien palkkalaskelma tulee sähköisenä verkkopankkiin. Jos haluat palkkalaskelman paperisena, ota yhteyttä palkanlaskentaan.

Lyhytaikaisen perhehoidon vastuutyöntekijä ilmoittaa palvelusihteerille lapsen sijoitusajan, jonka mukaan palvelusihteeri laskee palkkiot ja korvaukset palkanlaskentaa varten. Lyhytaikaisessa perhehoidossa palkkiot ja kulukorvaukset maksetaan toteutuneiden päivystys-/sijoituspäivien mukaisesti kahdesti kuukaudessa puolen kuun jaksoissa (kuun 1. jakso 1–15 päivät ja kuun 2. jakso 16 – 28/31 päivät). Alkukuun jakso (päivät 1–15) maksetaan kuluvan kuukauden viimeinen päivä. Loppukuun jakso (päivät 16–28/31) maksetaan seuraavan kuukauden 15. päivä.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa lomaoikeuden käyttämättä jättämisestä syntyvä korvaus maksetaan aina takautuvasti seuraavan kuun 15. päivän maksatuksessa, jotta tiedetään varmasti, onko 14 sijoituspäivää toteutunut.

28.2 Perhehoitajan verotus

Palkanlaskenta saa ennakonpidätystiedot sähköisesti suoraan verohallinnolta. Uudet verokortit tulevat voimaan 1.2. Ennakonpidätystietojen puuttuessa ennakonpidätys toimitetaan 60 %:n suuruisena.

PROVINCIA OY, palkanlaskennan yhteystiedot:
Puhelinnumero: 03 8214024
Postitus osoitteeseen: Provincia Oy/ Sosiaalipalkkiot, PL 159, 15141 Lahti
Toimitus suoraan toimistolle: Provincia Oy, Askonkatu 9 B, 15100 Lahti
Sähköposti: palkat.hva@provincia.fi

Hoitopalkkio on verollista korvausta. Lapsen iänmukainen kulukorvaus maksetaan hoitopalkkion yhteydessä palkanlaskennasta ja siitä pidätetään vero, koska se on tuloverolain 29 §:n ja 61 §:n nojalla veronalaista ansiotuloa. Päijät-Hämeen hyvinvointialue ilmoittaa verottajalle perhehoitajalle maksetut korvaukset. Veronalaisesta tulosta voidaan tuloverolain 29 §:n perusteella vähentää luonnolliset vähennykset. Koska kulukorvaus, käynnistämiskorvaus, lapsen loman tukemisen korvaus ja harrastusraha on tarkoitettu lapsen elatukseen, voidaan ne vähentää kokonaisuudessaan tulonhankkimiskuluna. Tämä seikka kannattaa huomioida jo verokortin ennakonpidätysprosentissa.

Jos perhehoitajan hoitopalkkioon tulee muutoksia, perhehoitajan on itse muistettava ilmoittaa muutokset verottajalle ennakonpidätyksen tarkastamiseksi. Lyhytaikaisessa perhehoidossa on hyvä tarkastaa verotuloa säännöllisesti useamman kerran vuodessa tai ainakin sijoitustilanteiden vaihtuessa (esim. päivystysajanjaksot, lapsilukumäärä, korotettu hoitopalkkio).

Perhehoitajan verotuksesta on ilmestynyt vero-ohjeet. Ne löytyvät vero.fi-nettisivulta kohdasta > syventävät vero-ohjeet > hakukentän kautta haku sanalla perhehoito.

Perhehoitajan verotuksen malleja:

Malli 1 hoitopalkkio ja kulukorvaus veronalaista tuloa -> kulukorvaus vähennetään lopullisessa verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Hyvinvointialue ilmoittaa kulukorvauksen määrän verottajalle. Lopputulema on, että kulukorvaus on verotonta tuloa ja vain hoitopalkkiosta menee vero. Perhehoitajan kannattaa pyytää verottajaa huomiomaan kulukorvauksen määrä ennakonpidätys % laskiessa. Jos tulee muutoksia palkkioon tai kulukorvaukseen, perhehoitajan on itse muistettava ilmoittaa muutokset veronantajalle ennakonpidätyksen tarkastamiseksi.

Malli 2

Verovähennykset tehdään todellisten kulujen mukaan ja perhehoitaja ilmoittaa ne itse verottajalle. Edellyttää kuittien ja tositteiden kokoamista ja yhteenvetoa kuluista.

Hyväksyttäviä kuluja kaikki elämiseen ja hoitoon liittyvät kulut asumisesta, kuljetuksista, ruuasta, harrastamisesta, vaatteista, vakuutuksista, kiinteistön poistomenot, jätehuolto, sanomalehdet, puhelin jne. Kulujen jakoperusteesta oman perheen ja hoidettavien kesken on hyvä neuvotella verottajan kanssa etukäteen.

Malli 3

Perhehoitaja toimii toiminimellä tai on ammatinharjoittaja (Y-tunnus maistraatilta) ja hän maksaa veronsa ennakkoon ennakonpidätysrekisteriin.

29 Lähteet

Hallintolaki (434/2003)

Hallintolain käyttölaki (586/1996)

Keva (2020) https://www.keva.fi/uutiset-ja-artikkelit/omaishoito-perhehoito-tai-luottamustoimi-ei-enaa-esta-elakkeen-myontamista/

Kotikuntalaki (201/1994)

Laki (734/1992) ja asetus (912/1992) sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983)

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muuttamisesta (190/2019)

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)

Laki perhehoitolain muuttamisesta (510/2016)

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)

Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta (603/1996)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Perhehoitolaki (263/2015)

Pelastuslaissa (379/2011)

Sairausvakuutuslaki (1224/2004)

Sisäasiainministeriön asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta (239/2009)

Sosiaalihuoltolaki (710/1982) ja – asetus (607/1983)

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

STM (2017) Perhehoitolain toimeenpanon tuki

STM:n opas 2005:32 Turvallinen lääkehoito

Tietosuojalaki (516/2004)

Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

Valvira: Valvontaohjelmat

Lakien ajantasaisiin sisältöihin voi tutustua helpoiten internetissä osoitteessa www.finlex.fi

Liite 1 Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon lääke-hoitosuunnitelma 2023–2025

Lääkehoito lastensuojelun perhehoidossa

Lastensuojelun perhehoito on huostaanotettujen, kiireellisesti sijoitettujen ja avohuollollisesti sijoitettujen lasten ja nuorten ensisijainen sijaishuollon järjestämisen tapa. Perhehoito voi olla lyhytaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa. Perhehoitoa voidaan järjestää alle 18-vuotiaille lapsille tai jälkihuoltona 18–22-vuotiaille nuorille.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon lääkehoitosuunnitelma on tehty, jotta varmistutaan sijoitettujen lasten ja nuorten turvallisesta lääkehoidosta. Turvallisen lääkehoidon perustana on hyvinvointialueen yleinen lääkehoitosuunnitelma ja lapsen tai nuoren yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma. Turvallinen lääkehoito edistää sairauden hoidon lisäksi lapsen tai nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia. Suunnitelman tarkoituksena on varmentaa perhehoitajille riittävät tiedot lääkehoidosta, jotta he osaavat toimia turvallisuutta edistävästi ja perhehoitajalla on lääkehoidon suhteen turvallinen olo.

Perhehoitajilla ei ole lääkehoidon koulutusvaatimusta, eikä näin ollen osaamisen varmistamista. Perhehoitoon sijoitetuilla lapsilla ja nuorilla voi olla käytössään kaikki tyypilliset kotona käytettävät lääkemuodot ja lääkkeet mukaan lukien keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet (PKV). Mikäli asiakkaalle on määrätty keskushermostoon vaikuttavia lääkkeitä, tulee perhehoitajan saada riittävä neuvonta ja ohjaus lääkkeiden käsittelyyn, säilytykseen ja käyttöön. Perhehoitoon sijoitetuilla lapsilla ja nuorilla ei ole läheskään aina säännöllisiä lääkityksiä ja vaativan tason lääkehoidot ovat harvinaisia.

Lastensuojelun perhehoidossa vanhempien, perhehoitajan, sosiaalityöntekijän ja terveydenhuollon ammattilaisten välinen selkeä vastuunjako ja tehtävät sekä toimiva yhteistyö turvaa lääkehoidon onnistumisen arjessa. Lastensuojelun perhehoidossa on potilaslain lisäksi otettava huomioon se, kenellä on oikeus tehdä päätöksiä koskien sijoitetun lapsen terveydenhuoltoa. Huoltaja vastaa avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitetun lapsen terveydenhuoltoa koskevista päätöksistä. Huostaanotetun lapsen kohdalla päätöksenteko-oikeus jakaantuu huostaanoton tarkoituksen mukaan huoltajan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kesken. Lastensuojelun perhehoidossa lääkehoidon suunnittelussa otetaan huomioon tarpeen mukaan myös lapsen ja

nuoren oma osallisuus hänen omassa lääkehoidossaan. Lasta on tuettava ja opastettava huolehtimaan kykyjensä mukaan lääkityksen hoitamisesta ja tuettava lasta itsenäisyyteen myös lääkehoidon osalta.

Lääkehoidon turvallisuuden varmistaminen lastensuojelun perhehoidossa

Toimeksiantosuhteinen perhehoito perustuu perhehoitolakiin (263/2015). Kunta tai hyvinvointialue on vastuussa perhehoidon järjestämisestä ja valvonnasta alueella. Järjestämisvastuu ja valvonta koskee myös turvallisen lääkehoidon toteuttamista perhehoidossa. Hyvinvointialue on vastuussa lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta myös perhehoidon ostopalveluiden osalta. Vaikka toimeksiantosuhteinen perhehoito rinnastetaan yksityiskotiin, lääkehoidon turvallisuus on siellä yhtä tärkeää kuin missä tahansa muuallakin, koska hoidettavan perhehoidossa on kyse julkisesta hallintotehtävästä. Perhehoidon vastuutyöntekijä varmistaa tukikäynneillä, että perhehoitajalla on riittävästi tietoa sijoitetun lapsen lääkehoidon toteuttamisesta perhehoitajan kodissa. Tarvittaessa vastuutyöntekijä ohjaa perhehoitajan saamaan lisää perehdytystä lapsen lääkehoitoon liittyen.

Lääkehoito on osa lapsen hyvää hoitoa, ja perhehoitaja on sitoutunut toimeksiantosopimuksella sen toteuttamiseen. Terveydenhuollon viranomainen huolehtii, että lapsen asioista päättävillä henkilöillä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja/tai lapsen huoltaja) on riittävästi oikea-aikaista tietoa lapsen terveydenhuollon prosessista, jotta he voivat osallistua hoidon edellyttämään päätöksentekoon. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen terveystiedot ja tiedon terveydenhuollon järjestämisestä huostaan-otettua lasta koskevaan asiakassuunnitelmaan. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä varmistaa, että perhehoitajalla on ajantasainen tieto ja ohjeistus lapsen lääkehoidosta asiakassuunnitelman lisäksi.

Perhehoitajan tulee huolehtia sosiaalityöntekijän yhteystiedot lapsen hoitotaholle, mm. hoitoneuvottelujen kutsuja varten. Perhehoitajalla on informointivelvollisuus sosiaaliviranomaiselle lapsen tai nuoren terveydenhuoltoon liittyvistä asioista, mutta ei oikeutta tehdä asiassa päätöksiä. Perhehoitajan tulee huomioida, että hän ei voi lääkärikäynnillä tehdä päätöstä lapsen säännöllisen lääkehoidon aloittamisesta, esimerkiksi adhd-lääkitys. Perhehoitaja voi lapsen arjessa päättää tavanomaisten lyhytaikaisesti käyttävien lääkkeiden aloittamisesta, kuten esimerkiksi antibioottikuuri tai kuumeen hoitoon tarkoitettu särkylääke. Perhehoitaja voi viedä sijoitetun lapsen lääkäriin akuuteissa sairastapauksissa, mutta pidempiä tutkimuksia ja hoitoa vaativissa tilanteissa tulee ottaa yhteyttä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään.

Perhehoitajan perehdytys lääkehoitoon ja lääkehoidon toteutus

Perhehoitaja toteuttaa lapsi- tai nuorisokohtaista lääkehoitosuunnitelmaa, joka yksinkertaisimmillaan tarkoittaa lääkärin määräämän reseptin noudattamista. Perhehoitaja vastaa sijaishuollossa olevien

lasten ja nuorten lääkehoidon kokonaisuuden toteuttamisesta. Perhehoitajalta ei edellytetä sosiaali- tai terveysalan koulutusta. Hyvinvointialue vastaa siitä, että perhehoitaja on saanut riittävän valmennuksen, tarvittaessa myös lääkehoidon osalta. Lääkäri tai muu terveydenhuollon viranomainen ja apteekkihenkilökunta ohjeis-taa lääkettä määrätessään tai luovuttaessaan perhehoitajalle lääkkeen käytön. Riittävä tieto varmistaa, että perhehoitaja osaa toimia turvallisuutta edistävästi ja hänellä on tehtävässään turvallinen olo. Erityisen tärkeää on, että perhehoitaja tuntee annostelemiensa lääkkeiden vaikutukset, erityispiirteet, keskeisimmät riskit, annostelussa huomioitavat asiat, mahdolliset sivu- ja haittavaikutukset ja toimintatavat vaaratapahtumissa. Perhehoitajan tulee antaa oikeat lääkkeet oikealle henkilölle, oikealla annostuksella, oikeaan tapaan ja oikeaan aikaan. Perhehoitajan tulee tietää, millaisia lääkehoidon vaikutuksia hänen tulee seurata sekä olla tietoinen, esimerkiksi lääkkeiden yhteisvaikutuksista. Perhehoitajan tulee olla välittömästi yhteydessä hoitavaan tahoon, mikäli hän huomaa lääkkeen vaikuttavan lapseen poikkeavalla tavalla. Kiireettömissä tilanteissa perhehoitaja on yhteydessä hoitavaan tahoon sovitulla tavalla.

Perhehoitaja vastaa tilapäishoitajan perehdytyksestä asiakkaan lääkehoitoon. Perhehoitaja toimittaa lapsen tai nuoren varhaiskasvatukseen ja koululle sekä lapsen vapaa-ajan toimintaan, kuten leirit, harrastukset tm. selkeät, yksinkertaiset ohjeet lääkeannoksista ja muista tarvittavista toimenpiteistä (esim. ravitsemusohjeet) sekä niiden mahdollisesta vaikutuksesta hoitoon. Perhehoitaja myös toimittaa lapselle kuuluvat lääkkeet ja perehdyttää niiden käyttämiseen.

Lääkelista ja lääkkeiden hankkiminen

Lapsen tai nuoren oma sote-keskus tai annosjakelusta vastaava apteekki antaa asiakkaan ajantasaisen lääkelistan perhehoitajan käyttöön. Perhehoitaja noutaa apteekista lääkärin määräämällä reseptillä lapsella käytössä olevat lääkevalmisteet. Lääkehoidon toteuttamisessa voidaan hyödyntää tarvittaessa apteekin annosjakelupalvelua ja kotihoitoa. Perhehoitajan tulee seurata, että lapselle määrätty lääke ei lopu edes väliaikaisesti. Perhehoitaja huolehtii, että lapsen lääkkeet ja ajantasaiset lääkitystiedot tulevat lapsen mukaan myös kotiharjoitteluun tai tilapäishoitoon. Perhehoidon päättyessä perhehoitaja siirtää lapselle tai nuorelle määrätyt lääkkeet ja lääkitystä koskevat ajantasaiset tiedot lapsen tai nuoren mukana.

Toistaiseksi voimassa olevassa perhehoidossa asuvan lapsen tai nuoren lääkärin vastaanottokäynnit toteutuvat julkisessa terveydenhuollossa tai lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa sovitusti yksityislääkärin vastaanotolla. Perhehoitaja huolehtii yhteistyössä lääkärin ja apteekin kanssa asiakkaan lääkereseptien uusimisesta ja lääkemuutosten toteuttamisesta.

Lääkkeiden säilyttäminen

Perhehoitaja säilyttää lääkkeet lukitussa lääkekaapissa, myös vitamiinit ja käsikauppalääkkeet. Lääkkeiden säilytyksessä noudatetaan valmistajien antamia suosituksia ja ohjeita tai apteekin antamia erityisohjeita. Lääkkeet säilytetään huoneenlämmössä +15–25 astetta. Jos on kylmäsäilytys, niin se on +2–8 astetta. Lääkkeet tulee säilyttää alkuperäispakkauksissa ja niissä tulee olla lapsen nimi sekaannusten välttämiseksi. Lääkkeet tulee hävittää oikein. Vanhentuneet ja käytöstä poistetut lääkkeet tulee toimittaa apteekkiin. Reseptillä määrätyt lääkkeet ovat henkilökohtaisia, joten ne hävitetään, mikäli kyseinen lapsi ei niitä enää käytä. Perhehoitaja huolehtii lääkekaapin siisteydestä.

Ensiapulääkkeet ja tarvittaessa annosteltavat lääkkeet

Perhehoitajalla tulee olla lääkekaapissaan ensiaputarvikkeita ja joditabletteja sekä tarvittaessa lääkehiiltä. Asiakkaan henkilökohtaisessa käytössä olevat ensiapulääkkeet esim. epilepsiakohtausten hoitoon tai vakavan allergisen reaktion hoitoon tarkoitetut lääkevalmisteet säilytetään perhehoitajan lääkekaapissa.

Lääkehoidon erityisohjeet lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lastensuojelun lyhytaikaiseen perhehoitoon lapset ohjautuvat joko päivystyksellisesti kiireellisesti sijoitettuna tai suunnitelmallisesti avohuollollisesti sijoitettuna. Mikäli lapsi tulee päivystyksellisesti lyhytaikaiseen sijaisperheeseen, perhehoitaja saa lasta koskevan lääkehoidon ohjeistuksen päivystävältä sosiaalityöntekijältä. Kiireellisen sijoituksen yhteydessä päivystävä sosiaalityöntekijä pyrkii selvittämään lapsen terveystiedot ja lääkehoitoa koskevat ohjeet lapsen huoltajalta. Mikäli se ei ole mahdollista, sijoittava sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa saada tiedot terveydenhuollon päivystyksestä. Mikäli lapsen terveyteen ja lääkehoitoon liittyvät tiedot jäävät edelleen puutteellisiksi, myös perhehoitaja voi soittaa päivystysapuun puh. 116 117 ja saada sitä kautta lisätietoja lapsen terveydestä ja lääkehoidosta. Suunnitelmallisissa avohuollon sijoituksissa tiedot lapsen terveydestä ja lääkehoidosta saadaan lapsen huoltajalta.

Toiminta lääkevirheen yhteydessä ja vaaratilanteista ilmoittaminen

Jos lapsi tai nuori saa väärät tai väärän ajankohdan lääkkeet, perhehoitajan tulee ottaa yhteyttä terveydenhuollon päivystysapuun puh. 116 117 tai Myrkytystietokeskukseen puh. 0800 147111. Akuuteissa tilanteissa ollaan yhteydessä hätänumeroon 112. Perhehoitaja informoi myös lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää lääkevirheistä ja vaaratilanteista mahdollisimman pian.

Perhehoitaja ja/tai tilapäishoitaja ovat velvollisia tekemään vapaamuotoisen kirjallisen ilmoituksen lääkepoikkeamista. Ilmoitusten perusteella perhehoidon vastuutyöntekijä tekee Haipro-ilmoituksen

ja on yhteydessä perhehoitajaan tapahtuneesta. Perhehoitaja tietää mihin tahoihin ottaa yhteyttä lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatilanteissa sekä haittatapahtumissa.

Lisätietoja: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Turvallinen lääkehoito : lastensuojelun toimeksiantosuhteinen perhehoito (julkari.fi)

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Liite 2 Lastensuojelun perhehoidon korvaukset 1.1.2026 lukien

Toistaiseksi voimassa oleva perhehoito

Hoitopalkkio (kk/lapsi)

2068,50 € (68,95 €/pv) 0–17-vuotias, perhehoitaja kotona, ensimmäinen sijoitusvuosi

1295,70 € (43,19 €/pv) 0–17-vuotias, perhehoitaja kotona, ensimmäisen sijoitusvuoden jälkeen.

Alle esikouluikäinen lapsi voi olla osa-aikahoidossa päiväkodissa kuntoutuksellisista syistä (kirjattu asiakassuunnitelmaan).

1036,50 € (34,55 €/pv) 0–6-vuotias lapsi on osa-aikahoidossa perhehoitajan työn tai opiskelun

vuoksi.

Koululaisen (yli 6-vuotiaan lapsen) perhehoitaja tekee lyhennettyä työpäivää

tai osa-aikatyötä.

969,60 € (32,32 €/pv) 0–17-vuotias, perhehoitaja käy töissä tai opiskelee täysipäiväisesti

969,60 € (32,32 €/pv) 18–22-vuotias

2327,10 € (77,57 €/pv) Erityisen tuen perhehoitajat

Hoitopalkkion korotus (kk/lapsi)

Korotusluokka 1

+ 393,30 € (13,11 €/pv)

Korotusluokka 2

+ 778,20 € (25,94 €/pv)

Irtisanomisajan hoitopalkkio

969,60 € (32,32 €/pv) Irtisanomisajalta maksetaan perhehoitajalle pienin hoitopalkkio lapsi/kk,

jos lapsi ei ole perhehoitajan hoidossa irtisanomisaikana.

Lapsen iänmukainen kustannusten korvaus (kk/lapsi)

529,50 € (17,65 €/pv) 0–6-vuotiaat

594,00 € (19,80 €/pv) 7–11-vuotiaat

696,90 € (23,23 €/pv) 12–15-vuotiaat

804,00 € (26,80 €/pv) 16–22-vuotiaat

Terveydenhuoltomenojen omavastuu 31 €/kk sisältyy kustannusten korvaukseen.

Pitkäaikaissairauksien osalta ei ole omavastuuosuutta.

Lapsen muiden kulujen korvaukset

Harrastusraha

367,16 € Vuodessa alle 6-vuotiaat

611,25 € Vuodessa yli 6-vuotiaat (siitä vuodesta alkaen, kun lapsi täyttää 6 vuotta)

573,94 € Harrastusten harkinnanvarainen lisäraha. Lisäksi voidaan vielä myöntää harkinnanvaraisesti 50 % ylimenevältä osuudelta.

Lapsen lomanvietto

258,22 € Maksetaan kesäkuussa jokaisesta sijoitetusta lapsesta/vuosi. Ei tarvitse anoa erikseen.

Tietokoneen hankinta

489,21 € Tietokoneen hankintaa voidaan tukea sijoituksen aikana

kertaluonteisesti.

Passi/henkilökortti Korvataan passin tai henkilökortin maksu ja siihen liittyvät valokuvat

Matkakulut Korvaus oman auton käytöstä on 0,33 €/km.

Perhehoitajan korvaus käyttämättömästä vapaasta

469,57 € Lapsi/vuosi. Korvaus maksetaan kerran vuodessa, seuraavan vuoden

helmikuussa. Mikäli sijoitus on alkanut kesken kalenterivuoden, korvataan kuukausittainen osuus. Perhehoitaja voi valita myös loman osittaisen käytön ja ottaa rahana käyttämättömät lomapäivät. Ennen vuotta 2023 Heinolan kaupungin kanssa tehdyissä sopimuksissa noudatetaan toimeksiantosopimuksissa sovittua lomakorvauksen määrää.

Käynnistämiskorvaus

3558,60 € Voimassa kaksi vuotta sijoituksen tosiasiallisesta alkamisesta alkaen.

Varoja voi kuitenkin käyttää jo ennen sijoitusta.

Lyhytaikainen perhehoito

Hoitopalkkiot (lapsi/kk)

2068,50 € (68,95 €/pv) Perushoitopalkkio, lype-valmennettu perhe

Hoitopalkkion korotus

+ 393,30 € (13,11 €/pv) Hoitopalkkion korotus, kun lapsi saa vammaistukea

Päivystyspalkkio

973,50 € (32,45 €/pv) Päivystyspaikka/kk. Poistuu kun lapsi sijoitetaan perheeseen

Kustannusten korvaus

1170,90 € (39,03 €/pv) Ei ole sidottu lapsen ikään

Matkakulut

0,33 €/km 400 km/kuukausi tai 100 km/vko ylittäviltä matkoilta/lapsi.

Julkisista liikennevälineistä korvataan 33 €/vko tai 132 €/kk ylittävä osuus/lapsi.

Terveydenhuoltomenojen omavastuu 31 €/kk sisältyy kustannusten korvaukseen.

Pitkäaikaissairauksien osalta ei ole omavastuuosuutta.

Lapsen muut kulut

Lapsen yksilölliseen tilanteeseen liittyvät kulut, esimerkiksi koulukustannusten ja harrastusten korvauksesta sovitaan erikseen lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Perhehoitajan korvaus käyttämättömästä vapaasta

139,10 € Kk/lapsi. Maksetaan takautuvasti seuraavan kuun 15. päivän maksatuksessa, jotta tiedetään, onko lomaoikeus toteutunut.

Lapsen viikko-/kuukausiraha pitkä- ja lyhytaikaisessa perhehoidossa

Kustannusten korvaus sisältää korvauksen lapsen omaan käyttöön annettavasta viikko- / kuukausirahasta:

0–6-vuotiaat 11 €/kk

7–9-vuotiaat 22 €/kk

10–12-vuotiaat 32 €/kk

13–14-vuotiaat 40 €/kk

15 vuotta täyttäneet 66 €/kk

Tilapäishoitajien palkkiot

Lomaperheiden korvaukset maksetaan jokaiselta päivältä, mitä lapsi on perheessä - ei täysistä vuorokausista. Esim. Lapsi on lomaperheessä viikonlopun perjantaista sunnuntaihin, korvaus maksetaan kolmelta päivältä. Jos lomaperhe hoitaa lasta perhehoitajan kotona, lomaperheelle maksetaan vain hoitopalkkio.

Hoitopalkkio

64,84 € Maksetaan pvä/lapsi

Kulukorvaus

39,34 € Maksetaan pvä/lapsi

Hoitopalkkion korotus

Korotusluokka 1

+ 13,11 €/pv Maksetaan pvä/lapsi, mikäli lapsen perhehoitajan hoitopalkkio on korotettu

Korotusluokka 2

+ 25,94 €/pv Maksetaan pvä/lapsi, mikäli lapsen perhehoitajan hoitopalkkio on korotettu